

Zemkopības ministrija

Kopējā lauksaimniecības politika Latvijā

Latvijas KLP Stratēģiskā plāna pasākumi no 2023.gada

2022.gada septembris, oktobris

Zemkopības ministrija

Saturs

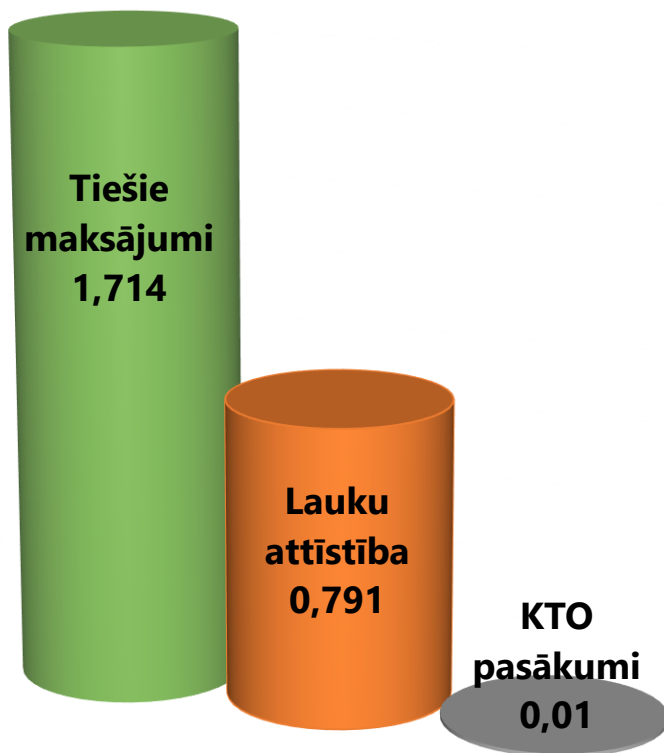
1. Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023 – 2027
2. Tiešie maksājumi un jaunā nosacījumu sistēma
3. Vides un klimata pasākumi KLP:
 - 3.1. Jaunās eko-shēmas
 - 3.2. Agrovides pasākumi
4. VAAD LIZ pārvaldības sistēma
5. Lauku attīstības pasākumi
6. Tirgus kopējās organizācijas atbalsta pasākumi ražotāju organizācijām

Zemkopības ministrija

Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023 – 2027

KLP SP finansējums 2023-2027, miljardi eiro

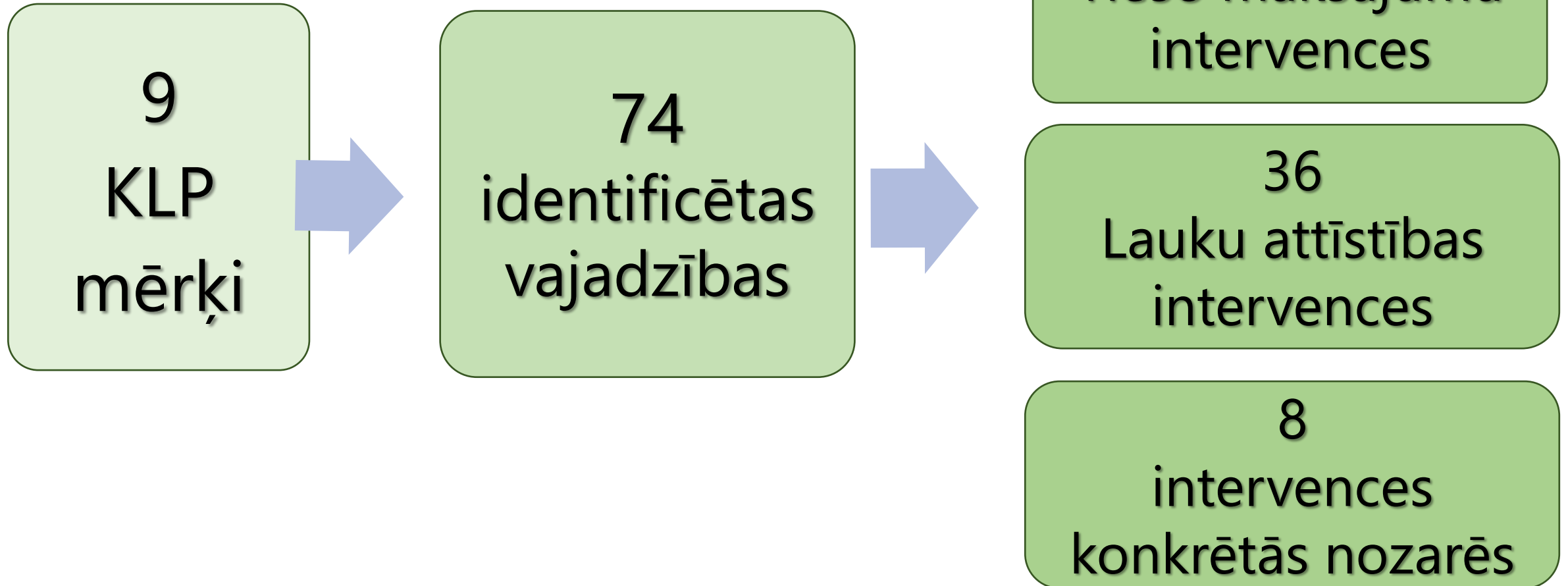

+ **HORIZONTĀLAIS MĒRĶIS** – ZINĀŠANAS, KONSULTĀCIJAS, INOVĀCIJAS

Zemkopības ministrija

Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023 – 2027

Zemkopības ministrija

Obligāti īstenojamās finanšu saistības

- **KLP kopumā:**

- Vismaz 40% vides/klimata mērķiem;
- Vismaz 3% TM ekvivalents – atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem;

- **I pīlārs:**

- Vismaz 25% - ar vidi un klimatu saistītiem pasākumiem – ekoshēmām;
- Vismaz 10% - atbalsts mazām un vidējām saimniecībām;

- **II pīlārs:**

- Vismaz 35% - ar vidi un klimatu saistītiem pasākumiem jeb intervencēm (bet ne mazāk kā šajā periodā);
- Vismaz 5% - LEADER;

Zemkopības ministrija

Tiešie maksājumi:

- **Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi**
- **Tiešo maksājumu intervences**
- **Nosacījumu sistēma**

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

< 50 koki / ha	Atbalsttiesīgā ha iekļauj Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi
1 ha	
100 €	
Lauks 0,3 ha	
Aktīva lauksaimnieka nosacījums	
Savstarpējā atbilstība LLVN OPP	
Maksājuma samazinājums	
5%, ja VPM virs 150 000 €	

Atbalsttiesīgā ha iekļauj	< 100 koki / ha
Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi	1 ha
	100 €
	Lauks 0,1 ha
Aktīva lauksaimnieka nosacījums	7 jauni kritēriji
Nosacījumu sistēma	
LLVN:	5 jauni, t.sk. 4 ZAL prakses
OPP:	1 jauns, 5 svītroti
Sociālā nosacījumu sistēma (no 2025.g.)	
Maksājuma maksimums (griesti)	100%, ja ISIP virs 100 000 €

Zemkopības ministrija

Atbalsttiesīgs hektārs

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

Atbalsttiesīgs hektārs (aramzeme, zālāji, ilggadīgie stādījumi) ir platība:

- kura ir lauksaimnieka rīcībā uz kārtējā gada 15.06 un tā tiek izmantota lauksaimnieciskai darbībai;
 - kura **ne ilgāk kā 4 nedēļas laikposmā no 15. maija līdz 15. septembrim tiek izmantota nelauksaimnieciskajām darbībām** (mežistrādes vajadzībām, ceļu būvei, telšu novietošanai, auto un tehnikas stāvvietām, izstāžu, gadatirgu, sporta, atpūtas u.c. sabiedrisku pasākumu rīkošanai un tai nav nepieciešama augsnes virskārtas atjaunošana un izlīdzināšana vai zālāju zelmeņa atjaunošana);
 - uz kuras neatrodas **lidlauks**, pastāvīgs **sporta laukums** vai sporta veidu trases ar aprīkojumu, **zirgu izjāžu laukums** ar aprīkojumu, **atpūtas un kempingu laukums**, **siltumnīcas ar betona grīdas segumu** vai **ceļi**;
- ! Atbalsttiesīgajā platībā iekļauj atsevišķi augošus kokus, kuru skaits nepārsniedz 100.

Zemkopības ministrija

Lauksaimnieciskā darbība

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja:

- **Aramzeme:**

- līdzena un piemērota pirmssējas apstrādei, bez krūmu dzinumiem;
- melnā papuvē apkarotas nezāles, un augi iestrādāti augsnē līdz 15.septembrim.

- **Zālāji** ir noganīti vai nopļauti un **zāle novākta līdz 15.augustam**, izņemot:

- līdz **15.septembrim-1.oktobrim** - zālāji nektāra un ārstniecības augu ieguvei, bioloģiski vērtīgie zālāji;
- līdz 1.oktobrim - zālāji sēklaudzēšanai.

- **Ilggadīgo stādījumu** rindstarpas ir izpļautas/apstrādātas, nokaltuši koki, krūmi aizvākti līdz 15.septembrim.

Zemkopības ministrija

Minimālie atbalsta saņemšanas nosacījumi

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

Atbalstu piešķir par lauksaimniecības zemi:

- Minimālā kopējā platība – **1 ha**
- minimālais lauka bloka lielums – 0,3 ha,
- minimālais lauks 0,1 ha;

VAI

- **100 EUR** – lauksaimniekiem, kuriem nav platības, bet piesakās uz saistīto ienākumu atbalstu par dzīvniekiem.

Zemkopības ministrija

Aktīvs lauksaimnieks

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

JAUNS
NOSACĪJUMS

Aktīva lauksaimnieka kritēriju izpilde neattiecas uz personām, kas iepriekšējā gadā tiešajos maksājumos saņēma ne vairāk kā 500 EUR (t.sk. MLS saņēmēji).

Aktīvs lauksaimnieks ir persona, kura veic **vismaz vienu** no šādām minimālām lauksaimniecības darbībām (kritērijiem):

1. Lauksaimniecības dzīvnieki reģistrēti LDC - **vismaz 1 liellopu vienība;**
2. Saimniecība ir iekļauta Lauksaimniecības produktu **integrētās audzēšanas reģistrā;**
3. Persona iekļauta kā sēklaudzētājs VAAD **Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā;**
4. Vismaz **1/3** saimniecības ir iekļauta **bioloģiskās lauksaimniecības** kontroles sistēmā;
5. Saimniecībā lauksaimnieciskajā darbībā tiek nodarbināts vismaz **1 darbinieks, vai ne mazāk kā 1 darbaspēka vienība uz 100ha;**
6. Saimniecībā nodrošina **standarta izlaidi** uz visiem saimniecības hektāriem vismaz **400 EUR/ha;**
7. **Lauksaimnieciskās darbības izmaksas** sastāda vismaz **66 EUR/ha.**

Zemkopības ministrija

Kritērijs 6: Saimniecībā nodrošina standarta izlaidi uz visiem saimniecības hektāriem vismaz 400 EUR/ha;

<https://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/6-3-atbalsts-uznemejdarbibas-uzsaksanai-attistot-mazas-lauku-saimniecibas-221>

Kultūraugs	Standartizlaide, EUR/ha
Kvieši	587
Rudzi	379
Mieži	334
Auzas	246
Citi graudaugi	273
Pākšaugi	459
Kartupeļi	2321
Lauka dārzeņi, zemenes	2732
Ābeles, bumbieres, ķirši, ogulāji	993
Papuve	10
Āboliņš	120
Ilggadīgie zālāji	113

Mājdzīvnieki	Standartizlaide, EUR/dz.
Slaucamā govys	1583
Jaunlopi jaunāki par gadu	259
Teles, 1-2 gadi	164
Buļļi, 1-2 gadi	303
Zīdītājgovs	292
Aitu mātes	92
Kazu mātes	230
Sivēnmāte	780
Nobarojama cūka	148
Sivēni līdz 20 kg	42
Dējējvistas 100 gb.	1645
Bišu saimes	90

Zemkopības ministrija

Gados jauns lauksaimnieks

Kopīga definīcija TM un LA pasākumiem

Gados jauns lauksaimnieks ir:

- ✓ fiziska persona, kura **nav vecāka par 40 gadiem** tajā gadā, kad pirmo reizi iesniedz iesniegumu jauno lauksaimnieku atbalstam.
- ✓ **saimniecības vadītājs** - lauku saimniecības īpašnieks vai kapitālsabiedrības īpašnieks, kam vienpersoniski vai kopā ar citiem gados jauniem lauksaimniekiem pieder vairāk nekā 50% kapitāldaļu (katram vismaz 20% kapitāldaļu), un paraksta tiesības kapitālsabiedrībā, kas piesakās atbalstam;
- ✓ apguvis **lauksaimniecības pamatkursus** (160 stundas) un/ vai ieguvis augstāko vai vidējo profesionālo **lauksaimniecības izglītību** vai ir uzsāktas mācības, lai to iegūtu (apgūtas vismaz 320 stundas).
- Tiešajiem maksājumiem: uz pieteikšanās brīdi **apgūti** kursi vai prof. augstākā izglītība
- Lauku attīstībai: uz pieteikšanās brīdi **apgūti vai uzsākta** prof. vai augstākā izglītība

Zemkopības ministrija

Maksājuma maksimums (atbalsta griesti)

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

AUGSTĀKS
SLIEKSNIS

Ilgspēju sekmējoša ienākumu pamatatbalsta (ISIP) summu, kura pārsniedz 100 000 EUR, samazina par 100%.

Pirms griestu piemērošanas no ISIP summas tiks atņemtas visas lauksaimnieka deklarētās, ar lauksaimniecisku darbību saistītās **algas, tostarp ar nodarbināšanu saistītos nodokļus un sociālās iemaksas**, kas faktiski ir radušās lauksaimniekam.

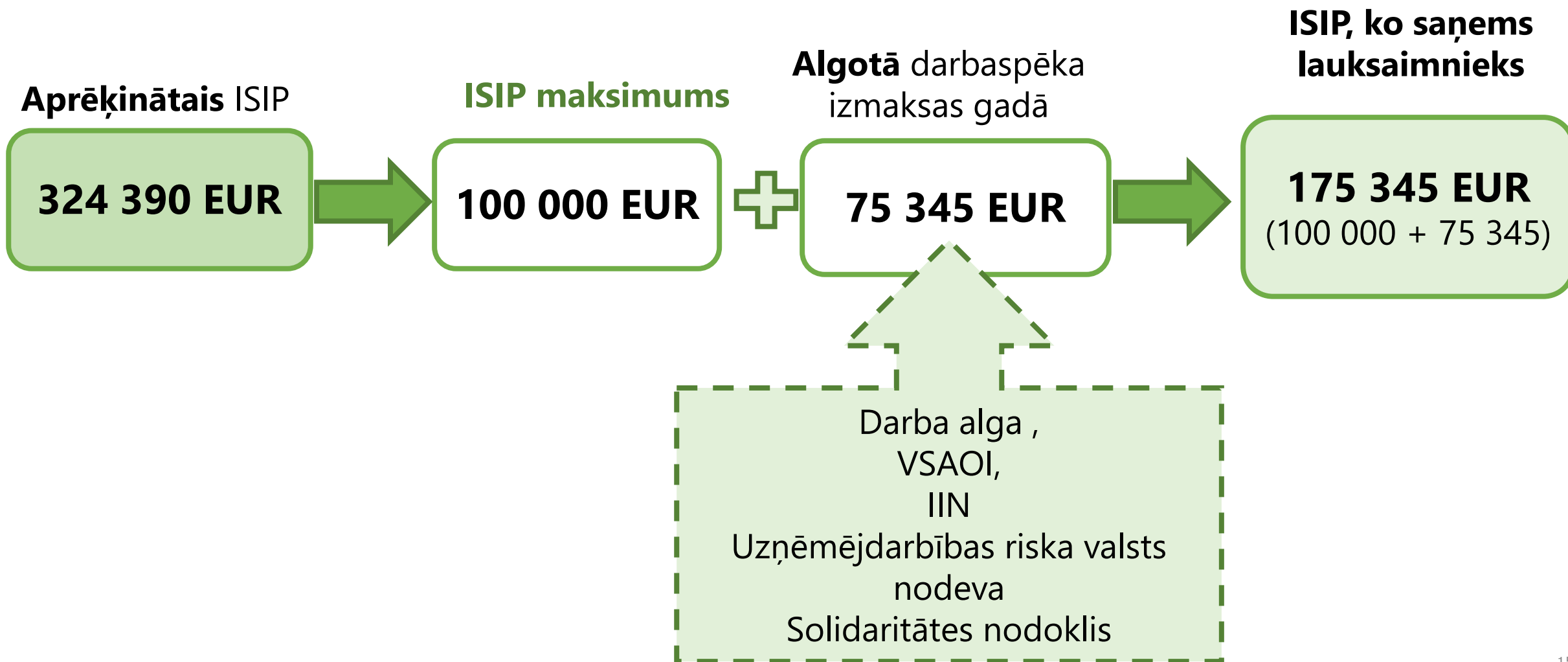
!!! Ja saimniecībai ir vairāk nekā 1020 ha, var tikt piemērots maksājuma maksimums.

Zemkopības ministrija

ISIP maksājuma maksimums - piemērs

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

Zemkopības ministrija

ISIP maksājuma maksimums - piemērs

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi

ISIP	324 390	EUR	Sākotnēji aprēķinātais (nesamazinātais) ISIP
Algotā darbaspēka izmaksas gadā - lauksaimniecībā nodarbinātie	15 000	EUR	Aprēķinātās darba devēja un darba ņēmēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
	10 000	EUR	Ieturētais iedzīvotāju ienākuma nodoklis
	345	EUR	Uzņēmējdarbības riska valsts nodeva
	0	EUR	Solidaritātes nodoklis
	50 000	EUR	Darba alga pēc nodokļiem
ISIP, kam nepiemēro maksājumu maksimumu	75 345	EUR	Atbilst darbaspēka algu un saistīto nodokļu summai
ISIP, kam piemēro maksājumu maksimumu	249 045	EUR	ISIP pēc algu un nodokļu atskaitīšanas
Maksājumu maksimums	100 000	EUR	
ISIP, ko saņems lauksaimnieks	175 345	EUR	100 000 + 75 345
ISIP, ko nesaņems lauksaimnieks	- 149 045	EUR	

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences

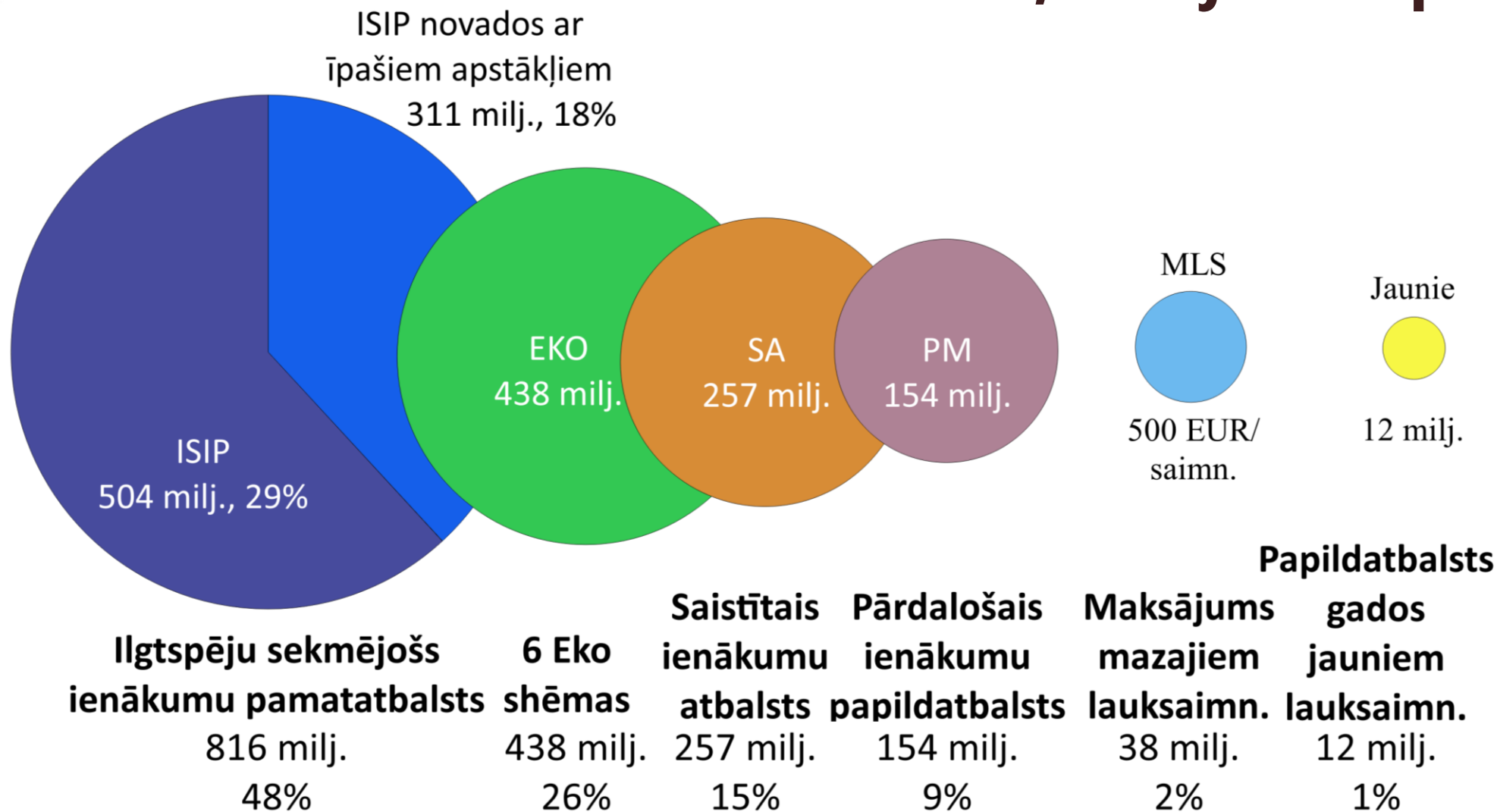
97 €/ha	Vienotais platību maksājums (VPM)	Ilgtspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts (ISIP)	ISIP pamatlikme	88 - 95€/ha
			ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	98 - 105€/ha
		Pārdalošais ienākumu papildatbalsts	3,01-30 ha	53 - 61€/ha
			30,01-100 ha	12 €/ha
55 €/ha	Zaļināšanas maksājums	6 Eko-shēmas		15 - 212 €/ha
59 €/ha	Maksājumu gados jauniem lauksaimniekiem, pirmie 90 ha	Papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem, pirmie 150 ha, izglītība		35-45 €/ha
13 nozares	Brīvprātīgi saistītais atbalsts	Saistītais ienākumu atbalsts		14 nozares
500 €/saimn.	Mazo lauksaimnieku atbalsts	Maksājums mazajiem lauksaimniekiem		500 €/saimn.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences

1,7 miljardi € periodā

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu intervences - finansējums

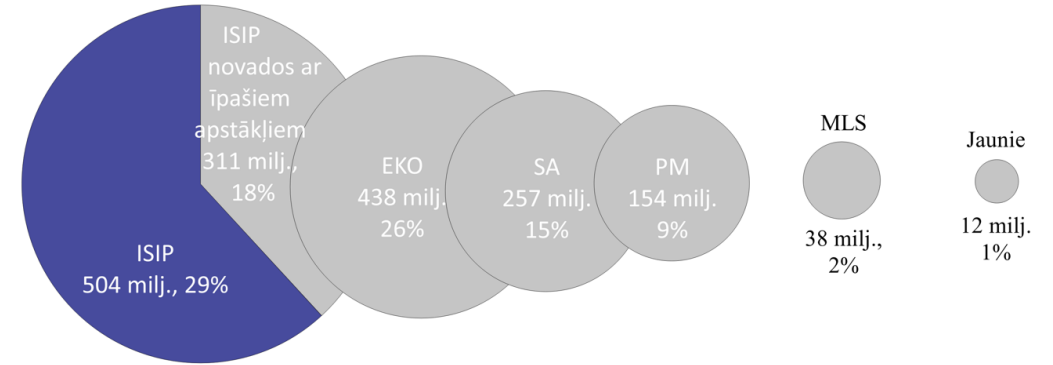
<i>milj.€</i>	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2023-2027
Tiešie maksājumi pirms pārdales, t.sk:	344	349	354	359	364	364	1 792
Pārdale: KOPĀ	25	18	19	20	20	1	78
RO	-	-	1	1	1	1	4
LA investīcijas	25	10	10	10	10	-	40
LA JAL	-	8	9	9	9	-	34
Tiešie maksājumi pēc pārdales, t.sk:	319	331	335	340	345	364	1714
Ilgospēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts (ISIP)	170	98	99	99	100	108	504
ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	-	61	61	61	62	66	311
Eko-shēmas	96	83	85	88	90	92	438
Saistītais ienākuma atbalsts	46	50	50	51	52	55	257
Pārdalošais ienākumu papildatbalsts	-	30	30	30	31	33	154
Papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem	2	2	2	2	2	2	12
Maksājums mazajiem lauksaimniekiem	5	8	8	8	8	7	38

Zemkopības ministrija

Ilgspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts

Mērķis - nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimniecības vidējiem ienākumiem valstī.

Atbalstu saņem:

- Aktīvs lauksaimnieks
- Atbalsttiesīga platība ir vismaz 1 ha (aramzeme, zālāji, ilggadīgie stādījumi)
- Tiek veikta lauksaimnieciskā darbība

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	88	88	88	88	95	
Mērķa platība, milj.ha	1,121	1,125	1,129	1,133	1,137	
Finansējums, milj.€	98,3	98,6	99,2	100,1	108,3	504 milj.

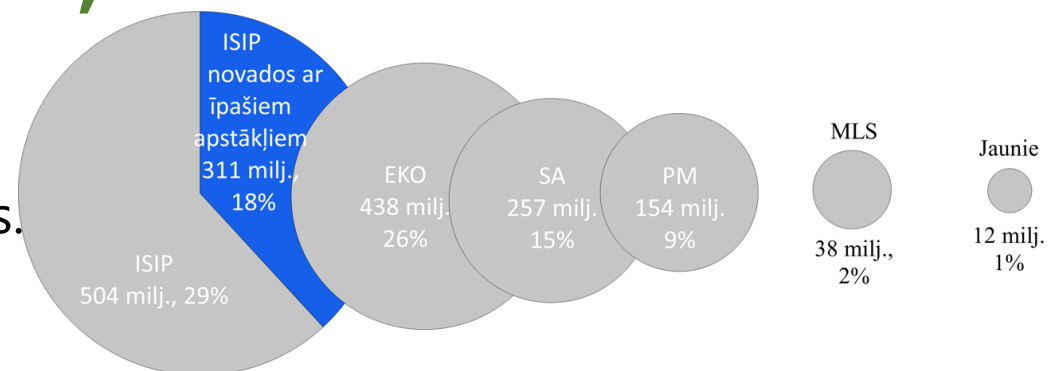
Zemkopības ministrija

Ilgtspēju sekmējošs ienākumu pamatatbalsts novados ar īpašiem apstākļiem

Mērķis - līdzsvarotu ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas apstākļus.

Atbalstu saņem:

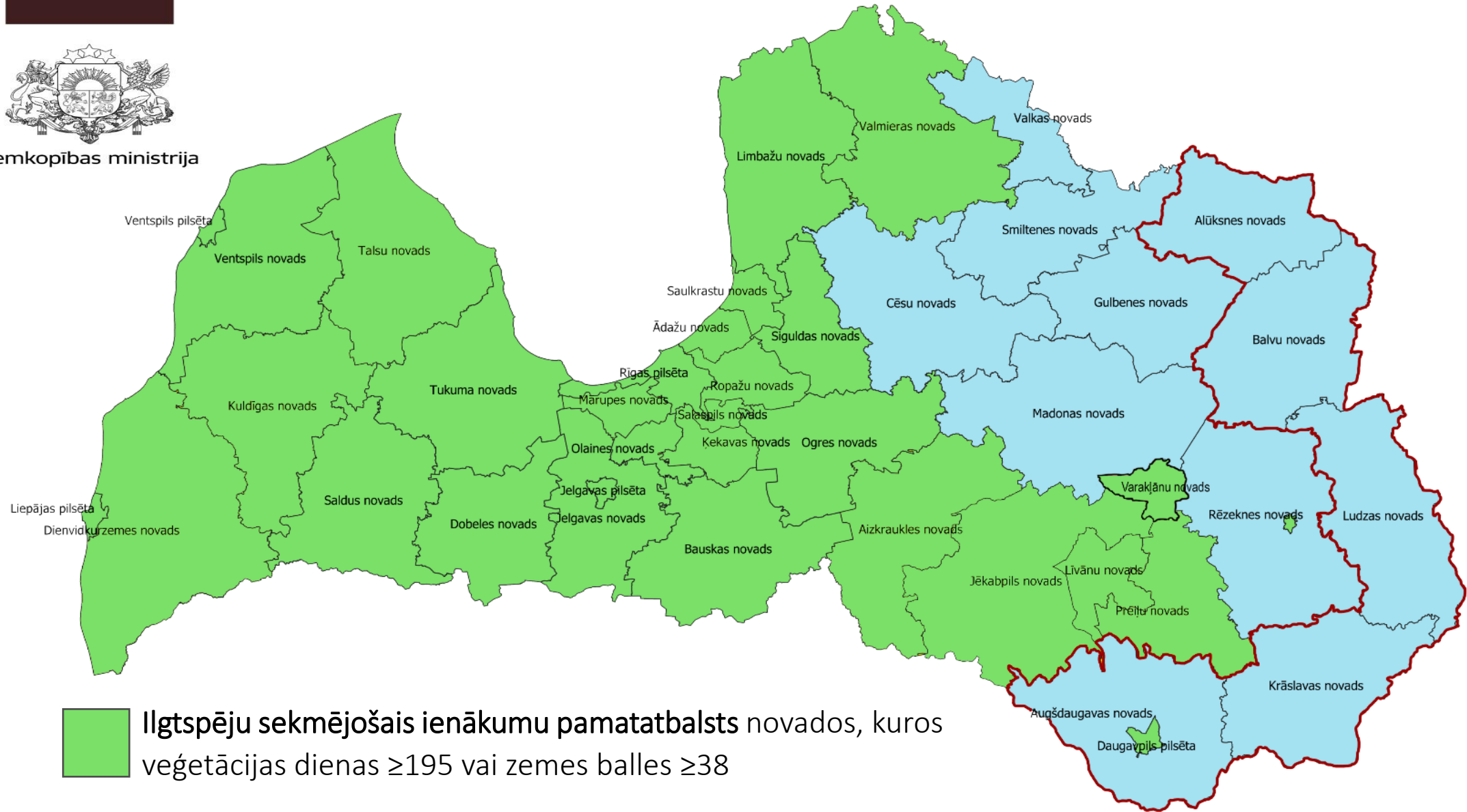
- Aktīvs lauksaimnieks
- Atbalsttiesīga platība ir vismaz 1 ha (aramzeme, zālāji, ilggadīgie stādījumi)
- Tiek veikta lauksaimnieciskā darbība
- **Lauksaimnieks, kurš saimnieko novados ar īpašiem apstākļiem** - kuros veģetācijas perioda ilgums ir īsāks par 195 dienām un lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir mazāks nekā 38 balles, vai novados, kas robežojas ar ES trešajām valstīm.

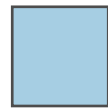
	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	98	98	98	98	105	
Mērķa platība, tūkst.ha	621,87	624,24	626,16	628,42	631,00	
Finansējums, milj.€	60,8	60,9	61,3	61,8	66,4	311 milj.

Zemkopības ministrija

Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts novados, kuros veģetācijas dienas ≥ 195 vai zemes balles ≥ 38

ISIP novados ar īpašiem apstākļiem, kuros veģetācijas dienas < 195 un zemes balles < 38 , vai robežojas ar 3.valstīm

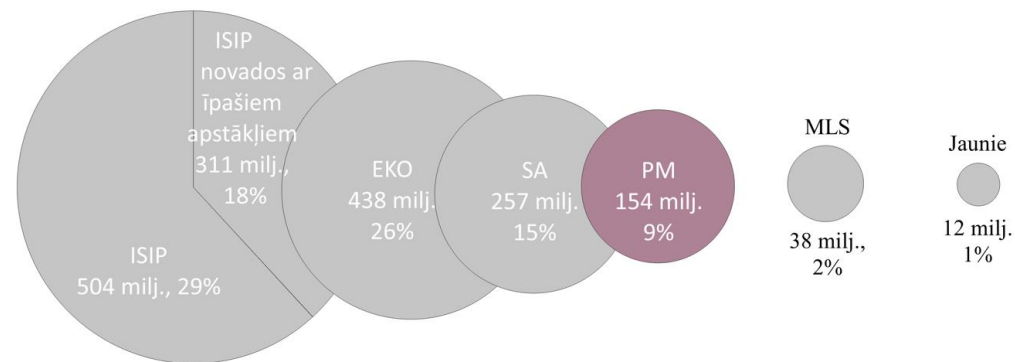
Zemkopības ministrija

Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts

Mērķis - līdzsvarot ienākumus starp dažāda lieluma saimniecību grupām.

Atbalstu saņem:

- Aktīvs lauksaimnieks
- Atbalsttiesīga platība (aramzeme, zālāji, ilggadīgie stādījumi)
- Tiek veikta lauksaimnieciskā darbība

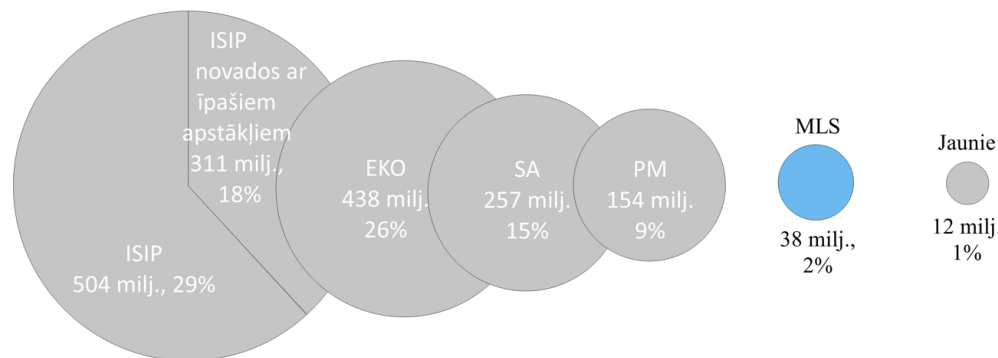
	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	1 - 3 ha	0	0	0	0	0
	3,01 - 30 ha	53	54	55	56	61
	30,01 - 100 ha	13	12	12	12	12
Mērķa platība, tūkst.ha	828	828	828	828	828	
Finansējums, milj.€	29,5	29,9	30,3	30,8	33,1	154 milj.

Zemkopības ministrija

Maksājums mazajiem lauksaimniekiem

Mērķis - nodrošināt vienkāršotu atbalsta shēmu, saglabājot stabilu pamatienākumu atbalstu mazajām saimniecībām.

Shēma **aizstāj visas citas** tiešo maksājumu intervences, **500 EUR** saimniecībai

Atbalstu saņem:

- Aktīva lauksaimnieka nosacījums **neattiecas**
- Atbalsttiesīga platība ir vismaz 1 ha (aramzeme, zālāji, ilggadīgie stādījumi)
- Tiek veikta lauksaimnieciskā darbība un **atbilstība LLVN prasībām**

? Vai pievienošanās shēmai tikai vienu reizi 2023.gadā?

? Vai jā saglabā pirmā iesnieguma gadā apstiprinātie hektāri?

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Pretendentu skaits	15 491	15 380	15 164	15 006	14 368	
Finansējums, milj.€	7,75	7,69	7,58	7,50	7,18	38 milj.

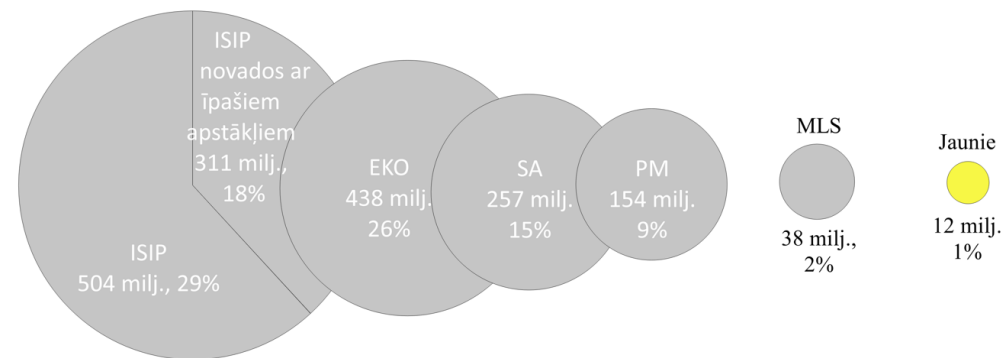
Zemkopības ministrija

Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem

Mērķis - nodrošināt finanšu resursu pieejamību darbības uzsākšanai un produkcijas ražošanai, t.sk. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei.

Atbalstu saņem:

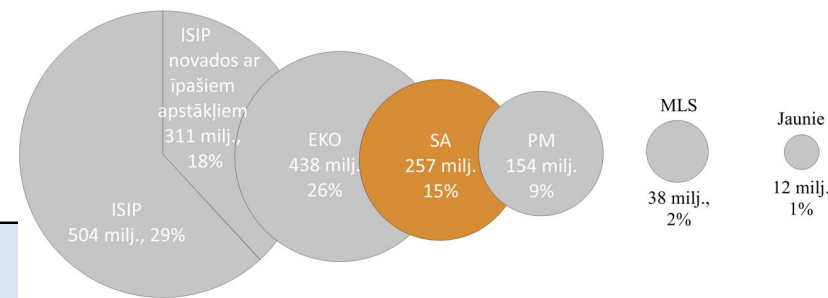
- atbilst jaunā lauksaimnieka definīcijai vai ir šī perioda atbalsta saņēmējs (līdz 5 gadu termiņam);
- maksājums par saimniecības pirmajiem **150 hektāriem**;
- Aktīvs lauksaimnieks;
- Atbalsttiesīga platība ir vismaz 1 ha (aramzeme, zālāji, ilggadīgie stādījumi);
- Tiek veikta lauksaimnieciskā darbība.

	2023	2024	2025	2026	2027	23-27
Likme, €/ha	35	35	37	40	45	
Mērķa platība, tūkst.ha	65,82	66,00	63,93	60,68	53,82	
Finansējums, milj.€	2,30	2,34	2,37	2,40	2,40	12 milj.

Saistītais ienākumu atbalsts - finansējums

Saistītā ienākumu atbalsta finansējums, tūkst. €

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Par slaucamām govīm	23 426	26 641	27 137	27 764	28 390	30 859
Par liellopiem	7 010	7 010	7 010	7 010	7 010	7 010
Par kazu mātēm	83	91	91	91	91	91
Par aitu mātēm	726	726	726	726	726	726
Par cietes kartupeļiem	207	207	207	207	207	207
Par sertificētā zālāju sēklām	291	291	291	291	291	291
Par sertificētas sēklas kartupeļiem	160	160	160	160	160	160
Par sertificētu labības sēklu	731	731	731	731	731	731
Par augļiem un ogām	1 144	1 144	1 144	1 144	1 144	1 144
Par dārzeņiem	2 014	2 014	2 014	2 014	2 014	2 014
Par vasaras rapsi un vasaras ripsi	736	736	736	736	736	736
Par miežiem	3 098	3 098	3 098	3 098	3 098	3 097
Par rudzu populācijas šķirnēm (iesk.Kaupo)	-	188	188	188	188	188
Par proteīnaugiem	6 055	6 621	6 697	6 794	6 890	7 270
Saistītā ienākumu atbalsta kopā	45 680	49 657	50 230	50 953	51 676	54 523

JAUNS

Zemkopības ministrija

Saistītais ienākumu atbalsts - likmes

Saistītā ienākumu atbalsta likmes, €/vienību

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Par slaucamām govīm	240	274	279	285	292	317
Par lielopiem	104	109	109	109	109	109
Par kazu mātēm	29	34	34	34	34	34
Par aitu mātēm	35	34	34	34	34	34
Par cietes kartupeļiem	277	264	264	264	264	264
Par sertificētā zālāju sēklām	45	81	81	81	81	81
Par sertificētas sēklas kartupeļiem	429	465	465	465	465	465
Par sertificētu labības sēklu	81	79	79	79	79	79
Par augļiem un ogām	137	148	148	148	148	148
Par dārzeņiem	635	595	595	595	595	595
Par vasaras rapsi un vasaras ripsi	52	39	39	39	39	39
Par miežiem	43	39	39	39	39	39
Par rudzu populācijas šķirnēm (iesk.Kaupo)	-	75	75	75	75	75
Par proteīnaugiem	73	158	160	162	164	173

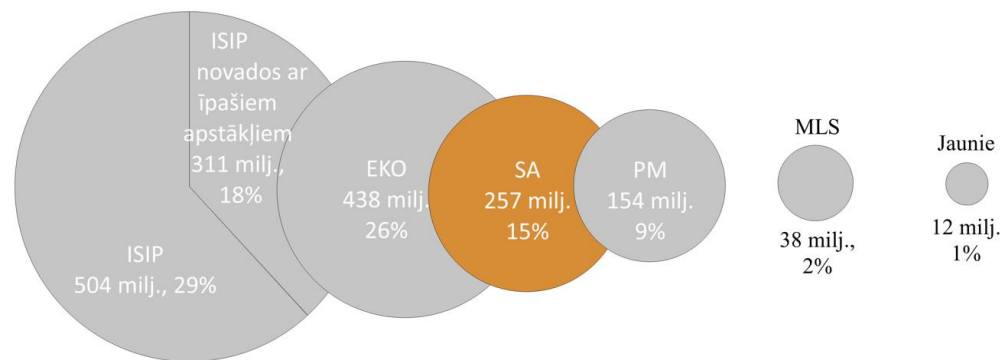
JAUNS

Zemkopības ministrija

Saistītais ienākumu atbalsts

Mērķis - līdzsvarot ienākumus dažādu specializāciju saimniecībās un tuvināt tos vidējam ienākumu līmenim lauksaimniecībā un tautsaimniecībā.

IZMAINĀS

① Par slaucamām govīm

Paaugstināts izslaukums: no 5500 uz **6 300** kg;
Govij bioloģiskās turēšanas apstākļos, Latvijas brūnai un zilai no 4500 uz **4 650** kg.
Izslaukums noteikts 80% no 2019.g. pārraudzības izslaukuma.

② Par proteīnaugiem

Atbalstu piešķirs par platību, ko aizņem tīrsējā sētas lauka pupas, zirņi, soja, kaņepes, lini un dārza pupiņas.
Par citu **tauriņziežu** sugu platībām tiks piešķirts atbalsts, piesakoties uz eko-shēmu atbalstu par ekoloģiski nozīmīgajām platībām.

③ Par populācijas šķirnes rudziem

Jauna shēma – SA par populācijas šķirnes rudziem, tostarp par Kaupo, ja **ir sertificētas sēklas apliecinājums un noslēgts** piegādes **līgums** starp rudzu audzētāju un maizes ražotāju.

Saimniecības piemērs: 120 ha (12 lauki – katrs 10 ha liels) un 2 slaucamas govis

10 ha

KVIEŠI

10 ha

MIEŽI

10 ha

ĀBOLIŅŠ

10 ha

KARTUPEĻI

RUDZI

AUZAS

**PROTEĪNAUGI
(ZIRŅI)**

10 ha

BURKĀNI

**ILGGADĪGIE
ZĀLĀJI**

**ZĀLMĒSLOJUMA
PAPUVE**

**ARAMZEMĒ
SĒTI ZĀLĀJI**

10 ha

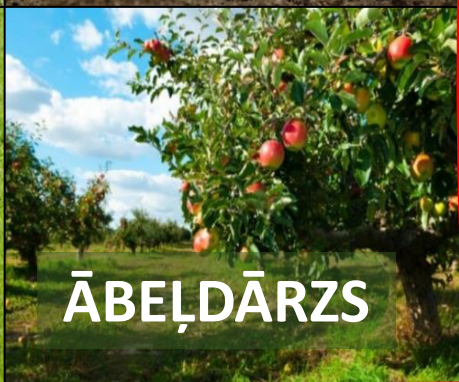
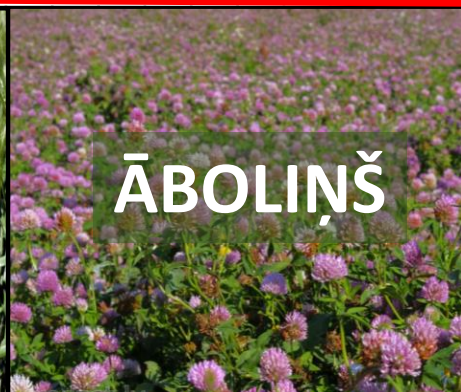

ĀBEĻDĀRZS

ISIP pamatlikme
88 EUR/ha

VAI

ISIP novados ar īpašiem apstākļiem (2023.gadā)
98 EUR/ha

PĀRDALOŠAIS MAKSĀJUMS (2023.gadā)

53 EUR/ha par 3,1-30 ha

13 EUR/ha par 30,1-100 ha

0 EUR līdz 3 ha un
0 EUR par >100,1 ha

MAKSĀJUMU GADOS JAUNIEM LAUKSAIMNIEKIEM (2023.gadā)

35 EUR/ha par visiem ISIP atbalsttiesīgajiem LIZ, max 150 ha

SAISTĪTAIS IENĀKUMU ATBALSTS (2023.gadā)

KVIEŠI

MIEŽI
39 €/ha

ĀBOLIŅŠ

KARTUPEĻI
269 €/ha

RUDZI
75 €/ha

AUZAS

PROTEĪNAUGI
158 €/ha

BURKĀNI
595 €/ha

ILGGADĪGIE
ZĀLĀJI

ZAĻMĒSLOJUMA
PAPUVE

ARAMZEMĒ
SĒTI ZĀLĀJI

ĀBEĻDĀRZS
148 €/ha

Iespējamais tiešo maksājumu atbalsta (neieskaitot ekoshēmas) apjoms EUR/ha

Likmes uz EUR/ha:

ISIP = 88 | 98

PM = 13 | 53

JAL = 35

SA mieži = 39

SA rudzi = 75

SA ciet.kart. = 264

SA dārzeņi = 595

SA augļi, ogas = 148

SA proteīn. = 158

 <p>z.KVIEŠI</p> <p>88 98+13 53+35 = 88 līdz 186</p>	 <p>MIEŽI</p> <p>88 98+13 53+35+ 39= 88 līdz 225</p>	 <p>ĀBOLIŅŠ</p> <p>88 98+13 53+35 = 88 līdz 186</p>	 <p>KARTUPEĻI</p> <p>88 98+13 53+35+ 264= 88 līdz 450</p>
 <p>RUDZI</p> <p>88 98+13 53+35+ 75= 88 līdz 261</p>	 <p>AUZAS</p> <p>88 98+13 53+35 = 88 līdz 186</p>	 <p>PROTEĪNAUGI (ZIRŅI)</p> <p>88 98+13 53+35+ 158= 88 līdz 344</p>	 <p>BURKĀNI</p> <p>88 98+13 53+35+ 595= 88 līdz 781</p>
 <p>ILGGADĪGIE ZĀLĀJI</p> <p>88 98+13 53+35 = 88 līdz 186</p>	 <p>ZALMĒSLOJUMA PAPUVE</p> <p>88 98+13 53+35 = 88 līdz 186</p>	 <p>ARAMZEMĒ SĒTI ZĀLĀJI</p> <p>88 98+13 53+35 = 88 līdz 186</p>	 <p>ĀBEĻDĀRZS</p> <p>88 98+13 53+35+ 148= 88 līdz 334</p>

Zemkopības ministrija

Jaunā nosacījumu sistēma

Zemkopības ministrija

Izmaiņas salīdzinot ar iepriekšējo periodu

Iepriekš	No 2023.gada
Zaļināšana	LLVN 1 – Ilggadīgo zālāju saglabāšana
n/a	LLVN 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība
LLVN 6	LLVN 3 – Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka
LLVN 1	LLVN 4 – Nelietot mēslošanas un AAL 10 m joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm un 3 m gar novadgrāvjiem
LLVN 4	LLVN 5 – Augsnes apstrāde, lai ierobežotu augsnes degradācijas un erozijas risku
n/a	LLVN 6 – Minimāls augsnes segums 15.novembris – 15.februāris
Zaļināšana	LLVN 7 – Augu maiņa aramzemē
Zaļināšana	LLVN 8.1. – 4% no aramzemes ar ražošanu nesaistītiem elementiem
LLVN 7a	LLVN 8.2 – Dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju saglabāšana
LLVN 7c	LLVN 8.3 – Aizliegums griezt dzīvžogus, cirst kokus (putnu vairošanās, ligzdošanas laikā)
LLVN 7b	LLVN 8.4 – Invazīvu augu (latvāņu) izplatības novēršana
Zaļināšana	LLVN 9 – Aizliegums pārveidot vai apart EJIZ Natura2000 teritorijās vai ārpus tām
LLVN 5	LLVN 10 - Tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma

Zemkopības ministrija

LLVN 1 – Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību

Definīcija:

- **Ilggadīgie zālāji** ir zeme, kuru izmanto dabiskai zāles vai citu lopbarības zālaugu audzēšanai (pašsējā) vai kultivējot (iesējot) un kura piecus gadus vai ilgāk nav iekļauta saimniecības augmaiņas sistēmā;
- Zālāja platībai nosaka ilggadīgā zālāja statusu 6 zālāja audzēšanas gadā, ja zālājs ir audzēts un deklarēts laukā iepriekšējos 5 gadus;
- Pat tad, ja ilggadīgā zālāja platība ir bijusi aparta, pārsēta ar citas sugas stiebrzālēm vai lopbarības zālaugiem, zālāju platībai saglabājams ilggadīgā zālāja statuss;
- Lopbarības zālaugi (piem. āboliņš, lucerna u.c.) audzēti tīrsējā nav uzskatāmi par zālāju.

Zemkopības ministrija

LLVN 1 – Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību

2014 - 2022	2023 - 2027
<ul style="list-style-type: none">• Prasību neattiecina uz mazo lauksaimnieku shēmas daļībniekiem un bioloģiskajiem lauksaimniekiem.• IZ platības īpatsvars valsts līmenī kārtējā gadā nesamazinās par vairāk nekā 5 % salīdzinājumā ar references (2012/2015.gada) perioda īpatsvara rādītāju.• Ja īpatsvara samazinājums ir par vairāk nekā 5 %, tad jānodrošina IZ platību atjaunošana.• Zālāju atjaunošana attiecas uz tiem lauksaimniekiem, kuri iepriekšējo 2 gadu laikā pārveidojuši IZ par cita lietojuma zemi.	<ul style="list-style-type: none">• Prasību attiecina uz visiem lauksaimniekiem, kuri piesakās tiešajiem maksājumiem.• IZ platības īpatsvars valsts līmenī kārtējā gadā nesamazinās par vairāk nekā 5 % salīdzinājumā ar references (2018.gada) perioda īpatsvara rādītāju.• Ja īpatsvara samazinājums ir par vairāk nekā 5 %, tad jānodrošina IZ platību atjaunošana.• Zālāju atjaunošana attiecas uz tiem lauksaimniekiem, kuri iepriekšējo 5 gadu laikā pārveidojuši IZ par cita lietojuma zemi.

Zemkopības ministrija

LLVN 1 – piemērs, ja 2023.gadā īpatsvars samazinātos par 7%

	Reference	2019	2020	2021	2022	kārt. g. 2023	nāk. g. 2024
Lauksaimnieka līmenis		3	3	3	3	3	3
		3	3	3	3	3	2,5
		2	2	2	2	2	2,5
		3	3	3	3	3	3
		2	2	2	2	2	2
		3	3	3	3	3	3

50%
2,5 ha

Zemkopības ministrija

LLVN 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

JAUNA PRASĪBA NO 2025.GADA,

kad būs pieejams kartogrāfiskais materiāls par kūdras augsni lauksaimniecības zemēs

Definīcija:

- **Mitrāji** - lauksaimnieciskai darbībai izmantota pārmitra vai periodiski ar seku ūdens slāni klāta palieņu pļava, zāļu vai kūdras purvu platība. Platības pēc stāvokļa iepriekšējā gada 31.decembrī ir kartogrāfiski identificētas LAD lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē, izmantojot DAP datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datus.
- **Kūdras augsne** - augsne, kas izmantota lauksaimnieciskajai darbībai un satur 40cm vai biezāku kūdras slāni. Platības pēc stāvokļa iepriekšējā gada 31. decembrī ir kartogrāfiski identificētas LAD lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē.

Zemkopības ministrija

LLVN 2 – Mitrāju un kūdrāju augsnes aizsardzība

JAUNA PRASĪBA NO 2025.GADA,

kad būs pieejams kartogrāfiskais materiāls par kūdras augsni lauksaimniecības zemēs

Nosacījumi:

Lauksaimniecības zemē esošu mitrāju un kūdrāju platībās, kuras izmanto lauksaimnieciskajai darbībai, **zemes aršanu veic ne biežāk kā vienu reizi 5 gados** vai to aparšana ir aizliegta, ja to paredz citi normatīvie akti, tostarp par ekoloģiski jutīgajiem ilggadīgajiem zālājiem.

Lauksaimniecības zemē esošu mitrāju un kūdrāju platībās, kurus izmanto lauksaimnieciskajai darbībai, **nav atļauta meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija, izņemot:**

- ārpus aizsargājamām teritorijām tikai gadījumos, ja **tiek izmantoti risinājumi, kas nepalielina SEG emisijas no augsnes** un tie ir sedimentācijas baseini, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krāvumi, meandrēšana, kontrolētā drenāža, mākslīgie mitrāji; koka šķeldas bioreaktori, piesātinātās buferjoslas vai šo elementu kombinācijas. ZMNĪ izsniedz tehniskos noteikumus, lai īstenotu videi draudzīgus meliorācijas sistēmu elementus.
- NATURA 2000 teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, **ja to paredz īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns.**

Zemkopības ministrija

LLVN 3 – Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka

BEZ IZMAIŅĀM

Nosacījumi:

Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka, izņemot gadījumus, kad augu veselības apsvērumu dēļ ir saņemta atbildīgo dienestu atļauja kontrolētai augu atlieku dedzināšanai uz lauka.

Zemkopības ministrija

LLVN 4 – Nelieto mēslošanas un sintētiskos AAL gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm

STINGRĀKAS PRASĪBAS:
ATTIECAS ARĪ UZ MELIORĀCIJAS GRĀVJIEM

Nosacījumi:

Nelietot mēslošanas līdzekļus un sintētiskos AAL (izņemot bioloģiskā l/bā atļautos) 10 m platā joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas noteiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru (ŪSIK) un ūdenstilpju klasifikatoru un 3m platā joslā gar ūdensnotekām (novadgrāvjiem), ~~kontūrgrāvjiem un susinātājgrāvjiem~~, kas ir iekļauti meliorācijas kadastrā www.melioracija.lv

Zemkopības ministrija

LLVN 5 – Augsnes apstrāde, lai ierobežotu augšnes degradācijas un erozijas risku

SKAR VAIRĀK PLATĪBAS AR LĒZENĀKU NOGĀZES SLĪPUMU
JĀIEVĒRO SĒŠANAS VIRZIENS

Nosacījumi:

Lauksaimniecības zemes daļu, kuras nogāzes garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks par **6 grādiem** [līdz 2022.gadam bija 10 grādi]:

- 1) no kārtējā gada 1. oktobra līdz nākamā gada **15. martam** nodrošina ar kultūraugu veģetāciju vai saglabā rugaini;
- 2) **ziemāju vai starpkultūru sējumi jāierīko perpendikulāri nogāzes krituma virzienam.**

[Nosacījums tiks piemērots 2023. gadā pēc vasarāju ražas novākšanas.]

Zemkopības ministrija

LLVN 6 – Minimāls augsnes pārklājums visjutīgākajos periodos

JAUNA PRASĪBA

Nosacījumi:

Rudens un ziemas periodā **no 15. novembra līdz nākamā gada 15. februārim:**

- **nitratu jutīgajās teritorijās** vismaz **65%**,
- **Latgale, Vidzeme** (izņemot NJT) vismaz **55%**
- **pārējā Latvijas teritorijā** - vismaz **60%**

no saimniecības aramzemes un ilggadīgo stādījumu platībām **ir jābūt augu segumam**, piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātas platības pēc kultūraugu novākšanas.

! Platībā, kurā noteikta augu seguma prasība, netiek ieskaitīta to dārzeņu, kartupeļu un biešu platības, kuras novāc pēc 1.septembra.

[Nosacījums tiks piemērots sākot no 2023./2024. ražas gada.]

Zemkopības ministrija

LLVN 7 – Augu maiņa

JAUNA – AUGU MAINĀ

Nosacījumi:

Saimniecības, kurās ir vairāk nekā 10 ha aramzemes:

- **augu maiņu veic reizi gadā vismaz 35%** no saimniecības aramzemes platības, kuru aizņem viengadīgi vai ziemāju kultūraugi.
 - aramzemes platībā viengadīgus vai ziemāju **kultūraugu nedrīkst audzēt laukā vairāk nekā 3 gadus pēc kārtas.**
- ! «35%» daļu rēķina pieprasījuma gadā no aramzemes platības, kuru kārtējā un iepriekšējā gadā neaizņēma zālāji, lopbarības zālaugi, daudzgadīgie augi, papuve.
- ! “kultūraugs” ir **atšķirīgas ģints kultūraugs**, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai **atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie** kādas no **krustziežu, tauriņiežu** nakteņu, ķirbjaugu, un balandu dzimtām.
- ! **Ziemāji un vasarāji uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem** pat ja tie pieder vienai ģintij.

Zemkopības ministrija

	2021	2022	2023	2024	Platība	Prasība 35%	Īpatsvars	
ARAMZEME	V.kvieši	Z.kvieši	Z.kvieši	Z.kvieši	5		13%	
	Z.kvieši	Z.kvieši	Z.kvieši	Z.kvieši	5		13%	
	Zālājs	Papuve	Z.kvieši	Z.kvieši	5		13%	
	V.kvieši	V.kvieši	Papuve	Z.rapsis	5		13%	
	Āboliņš	Āboliņš	Mieži	Mieži	5		15	13%
	L.pupas	L.pupas	L.pupas	Papuve	5		13%	38%
	L.pupas	L.pupas	L.pupas	L.pupas	5		13%	
	Zālāji	Zālāji	Zālāji	Z.rapsis	5	13%		
Aramzeme, kuru aizņem viengadīgi kultūraugi:					40	14		
	Papuve	Papuve	Papuve	Papuve	5			
	Āboliņš	Āboliņš	Āboliņš	Āboliņš	5			
	Z.kvieši	Z.kvieši	Zālāji	Zālāji	5			
	Zālāji	Zālāji	Zālāji	Zālāji	5			
	Aramzeme kopā:				60			
ILGGADĪGIE ZĀLĀJI	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	5			
	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	5			
	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	5			
	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	Ilg.zālāji	5			
ILGGADĪGIE STĀDĪJUMI	Ābeles	Ābeles	Ābeles	Ābeles	5			
	Bumbieres	Bumbieres	Bumbieres	Bumbieres	5			
	Avenes	Avenes	Avenes	Avenes	5			
	Upenes	Upenes	Upenes	Upenes	5			
	Kopā LIZ:				100			

Zemkopības ministrija

LLVN 7 – Augu maiņa – atkāpe 2023.gadā

[Prasība par augu maiņu 35% apmērā 2023. gadā tiks uzskatīta par izpildītu, ja aramzemes platībā audzē to pašu kultūraugu, kuru audzēja 2022.gadā un kultūraugs ir kvieši, rudzi, auzas, griķi, mieži, dārzeni vai kartupeļi.]

Zemkopības ministrija

Kultūraugu saraksts

! "kultūraugs" ir **atšķirīgas ģintis kultūraugs**.

! **Ziemāji un vasarāji uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem** pat ja tie pieder vienai ģintij.

6. Graudzāļu dz. ģintis

6.1.	Auzas
6.2.	Kvieši, vasaras (mīkstie, cietie)
6.3.	Kvieši, speltas
6.4.	Kvieši, ziemas
6.5.	Mieži, vasaras
6.6.	Mieži, ziemas
6.7.	Rudzi
6.8.	Tritikāle, vasaras
6.9.	Tritikāle, ziemas
6.10.	Kukurūza

7. Sūreņu dz. ģintis

7.1.	Griķi
7.2.	Skābenes

8. Čemurziežu dz. ģintis

8.1.	Pētersīļi (lapu, sakņu)
8.2.	Selerijas (sakņu, lapu, kātu)
8.3.	Ķīmenes
8.4.	Burkāni
8.5.	Pastinaks
8.6.	Fenhelis
8.7.	Sējas koriandrs
8.8.	Parastā dille

9. Kurvjiežu dz. ģintis

9.1.	Ežzieme, apaļgalvas
9.2.	Artišoks
9.3.	Salāti (dārza salāti, lapu salāti, galviņsalāti, romiešu salāti, ledussalāti)
9.4.	Cigoriņš (lapu, sakņu)
9.5.	Biškrēsliņš
9.6.	Topinambūrs (Saulespuķe, parastā saulgrieze, topinambūrs)
9.7.	Ārstniecības kumelīte
9.8.	Ārstniecības kliņģerīte

Zemkopības ministrija

Kultūraugu saraksts

! "kultūraugs" ir **atšķirīgas ģints kultūraugs**.

10.	Lūpziežu dz. ģintis
10.1.	Salvija, ārstniecības
10.2.	Parastā raudene, majorāns
10.3.	Baziliks
10.4.	Piparmētra
10.5.	Mārsils jeb timiāns
10.6.	Pūķgalve
10.7.	Mātere
10.8.	Melisa
10.9.	Kaķumētra
10.10.	Izops

11.	Ģintis	Dzimtas
11.1.	Kaņepes	Kaņepju
11.2.	Lini	Linu
11.3.	Malva	Malvu
11.4.	Zemenes	Rožu
11.5.	Sīpoli (puravi, dārza sīpoli, lielloku sīpoli, šalotes sīpoli, ķiploki, maurloki, lociņi)	Sīpolu
11.6.	Gurķene	Skarblapju
11.7.	Daglītis	Skarblapju
11.8.	Facēlija	Ūdenslapju

Zemkopības ministrija

Kultūraugu saraksts

! "kultūraugs" ir **atšķirīgas sugas augi**, kas pieder pie kādas no **krustziežu**, **tauriņiežu** nakteņu, ķirbjaugu, un balandu dzimtām.

1.	Krustziežu dz. sugas
1.1.	Rapsis, vasaras (vasaras rapsis, galda kāļi, lopbarības kāļi)
1.2.	Rapsis, ziemas
1.3.	Kāposti (ziedkāposts, galviņkāposts (baltais, sarkanais), rožu jeb Briseles kāposts, kolrābis, spargēlkāposts, virziņkāposts, lapu kāposts, brokoļi, kacenkāposts jeb lopbarības kāposts, Pekinas kāposts)
1.4.	Rāceņi (tīruma rācenis, lauka rācenis, ripsis)
1.5.	Sareptas sinepes
1.6.	Melnās sinepes
1.7.	Baltās sinepes
1.8.	Rukola
1.9.	Redīsi (redīsi, melnais rutks, eļļas rutks)
1.10.	Mārrutki

2.	Tauriņiežu dz. sugas
2.1.	Zirņi (zirņi, dārza zirņi, cukurzirņi, lobāmie zirņi)
2.2.	Soja
2.3.	Lupīna (dzeltenā lupīna, šaurlapu lupīna, baltā lupīna)
2.4.	Seradella
2.5.	Vīķi, vasaras (vasaras vīķi, lauka pupas, dārza (cūku) pupas)
2.6.	Vīķi, ziemas
2.7.	Parastās jeb dārza pupiņas (daudzziedu pupiņas jeb puķu pupas, sviesta jeb Limas pupiņas)
2.8.	Lēcas
2.9.	Austrumu galega
2.10.	Dedestiņa

Zemkopības ministrija

Kultūraugu saraksts

! "kultūraugs" ir **atšķirīgas sugas augi**, kas pieder pie kādas no krustziežu, tauriņiežu **nakteņu, ķirbjaugu**, un **balandu** dzimtām.

3.	Nakteņu dz. sugas
3.1.	Kartupeļi
3.2.	Tomāti
3.3.	Baklažāns
3.4.	Paprika
3.5.	Čili pipars
3.6.	Tabaka

5.	Balandu dz. sugas
5.1.	Bietes (cukurbietes, lopbarības bietes, galda bietes, mangolds jeb lapu bietes)
5.2.	Spināti

4.	Ķirbjaugu dz. sugas
4.1.	Gurķi
4.2.	Arbūzs
4.3.	Melone
4.4.	Dārza ķirbis (Parastais ķirbis, kabači, patisoni, cukīni)
4.5.	Vīglapu ķirbis
4.6.	Lielaugļu ķirbis
4.7.	Muskata ķirbis, sviesta ķirbis

Zemkopības ministrija

LLVN 7 – Augu maiņa - atbrīvojumi

ATBRĪVOJUMI SAIMNIECĪBĀM TĀDI PAŠI, KĀ LĪDZ ŠIM
ZAL KULTŪRAUGU DAŽĀDOŠANĀ

Atbrīvojumi saimniecībām:

- (a), kurās vairāk nekā 75 % no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;
- (b), kurās vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji, to izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, vai kurās minētajā platībā audzē kultūraugus, kas ievērojami ilgu laiku gadā vai ievērojamu šā kultūrauga audzēšanas cikla daļu atrodas zem ūdens, vai kurās zemi minētajā platībā vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;
- (c) kurās aramzemes lielums ir līdz 10 hektāriem
- (d) bioloģiskajām saimniecībām.

Zemkopības ministrija

LLVN 8.1 – Atvēlēt daļu no aramzemes ar ražošanu nesaistītiem elementiem

SAŠAURINĀTS ELEMENTU SARAKSTS
SALĪDZINOT AR ZAL ENP

Nosacījumi:

Saimniecības, kurās ir vairāk nekā 10 ha aramzemes, 4 % no aramzemes atvēl ar ražošanu nesaistītiem elementiem:

- Akmeņu kaudzes 0,01 līdz 0,5 ha, **x** koef.: **1,5**
- Grāvji - uz 1m pārrēķina koef.: **6**, svēruma koef.: **2**
- 2m līdz 20m platas laukmales, buferjoslas - uz 1m pārrēķina koef.: **6**, svēruma koef.: **1,5**
- Koku vai krūmu puduri 0,01 - 0,5 ha. Uz 1 m²: pārrēķina koef.: **2**
- Koku rindas 0,01 - 0,5 ha, uz 1 m: pārrēķina koef.: **5**, svēruma koef.: **2**
- Atsevišķi augoši koki - uz vienu koku **30** m²
- Dižkoki (t.sk. potenciālie) - uz vienu koku **60** m²
- Aizsargājamās alejas - uz 1 m: pārrēķina koef.: **5**, svēruma koef.: **2**
- Melnā (koef. **1**) un zaļmēslojuma augu aizņemtās (koef. **1,5**) papuves,
- Biodaudzveidības salas (mitraines, slīkšņas, lankas) 0,01 - 1,5 ha. Uz 1m²: koef.: **2**
- Dižakmeņi, viens akmens **30** m²
- Dīķi 0,01–0,5 ha, ietverot arī piekrastes veģetāciju. Uz 1 m²: koef.: **1,5**

Jauns

- ~~Starpkultūras~~
- ~~Zālaugu pasējs~~
- ~~Slāpekli piesaistoši kultūraugi~~

Zemkopības ministrija

LLVN 8.1 – Atvēlēt daļu no aramzemes ar ražošanu nesaistītiem elementiem – atkāpe 2023.gadā

[papuves atļauts izmantot kviešu, rudzu, auzu, griķu, miežu, dārzeņu vai kartupeļu audzēšanai un atļaut augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu šajās platībās.]

Piemēram, ja papuves platībā 2023.gadā audzē kviešus, tad:

- 4% neproduktīvo platību nodrošināšanai kviesis tiks uzskatīts kā papuve.
- Augu maiņā šāda platība tiks uzskatīta par kviešu platību.
- Kultūraugu dažādošanai šāda platība tiks uzskatīta par kviešu platību.
- Par šādu platību **varēs** saņemt **1. un 7. Eko-shēmas atbalstu**, ja izpilda nosacījumus
- Par šādu platību **nevarēs** saņemt **2. Eko-shēmas atbalstu** par Ekoloģiski nozīmīgo platību – papuvi.

Zemkopības ministrija

LLVN 8.1 – atbrīvojumi

ATBRĪVOJUMI SAIMNIECĪBĀM LĪDŽĪGI, KĀ LĪDZ ŠIM
ZAL ENP

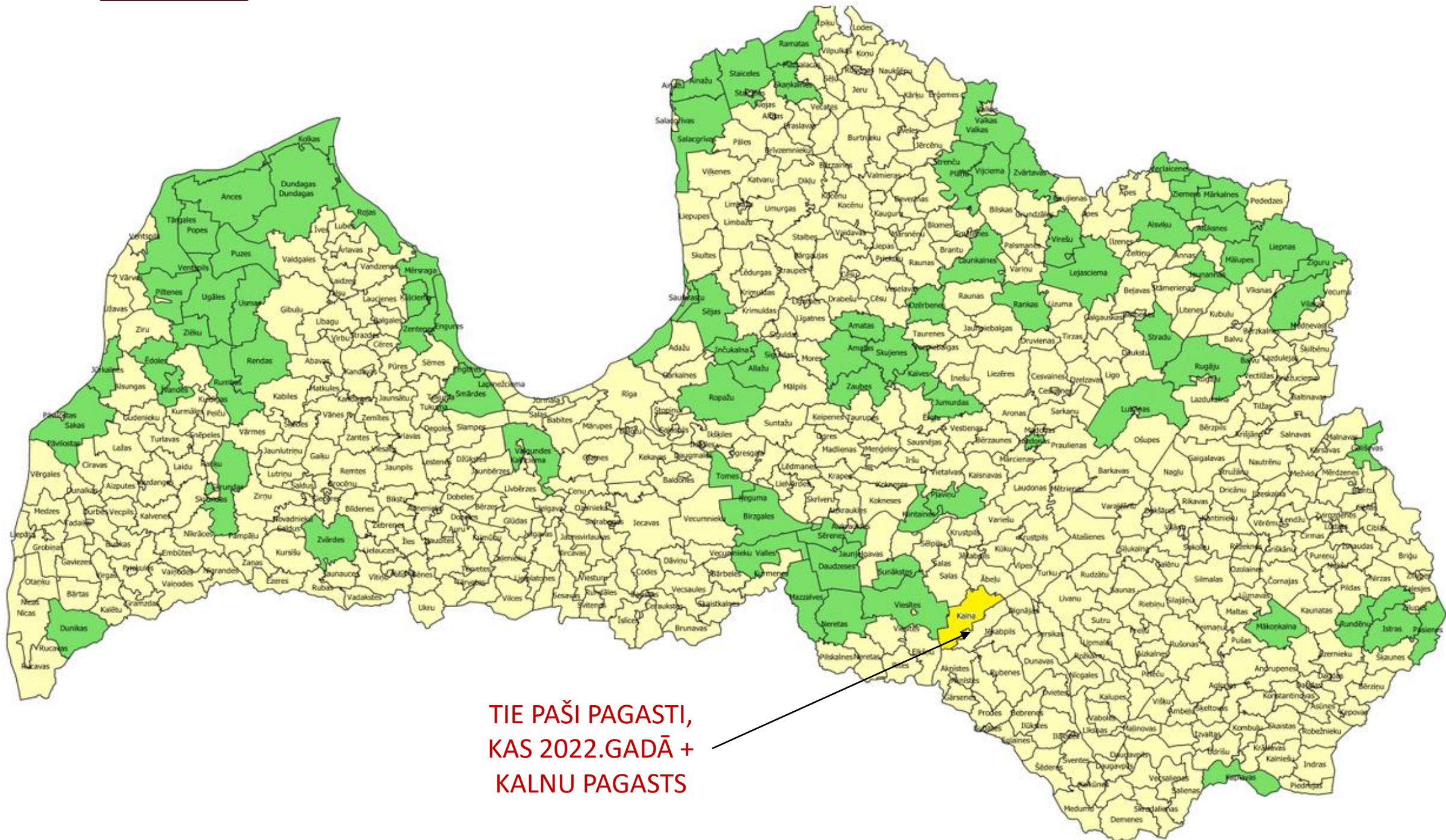
Atbrīvojumi saimniecībām:

(a), kurās vairāk nekā 75 % no aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;

(b), kurās vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgie zālāji, to izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, vai kurās minētajā platībā audzē kultūraugus, kas ievērojami ilgu laiku gadā vai ievērojamu šā kultūrauga audzēšanas cikla daļu atrodas zem ūdens, vai kurās zemi minētajā platībā vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos;

d) kuras atrodas MLA pagastos, kur meži > 50% un meži pret LIZ = 3:1.

~~bioloģiskajām saimniecībām.~~

TIE PAŠI PAGASTI,
KAS 2022.GADĀ +
KALNU PAGASTS

Zemkopības ministrija

Atbrīvojums no LLVN 8.1. saimniecībām šādos pagastos:

1. Ainažu pagasts
2. Aiviekstes pagasts
3. Allažu pagasts
4. Alsviķu pagasts
5. Amatas pagasts
6. Ances pagasts
7. Birzgales pagasts
8. Carnikavas pagasts
9. Daudzeses pagasts
10. Dundagas pagasts
11. Dunikas pagasts
12. Dzērbenes pagasts
13. Engures pagasts
14. Ēdoles pagasts
15. Golišēvas pagasts
16. Inčukalna pagasts
17. Indrānu pagasts
18. Istras pagasts
19. Īvandes pagasts
20. Jaunalūksnes pagasts
21. Jaunannas pagasts
22. Jaunjelgavas pagasts
23. Jumurdas pagasts
24. Jūrkalnes pagasts
25. Kaives pagasts
26. **Kalna pagasts**
27. Kaplavas pagasts
28. Klintaines pagasts
29. Kolkas pagasts
30. Kūļciema pagasts
31. Lauderu pagasts
32. Launkalnes pagasts
33. Lazdonas pagasts
34. Lejasciema pagasts
35. Liepnas pagasts
36. Mazzalves pagasts
37. Mākoņkalna pagasts
38. Mārupes pagasts
39. Mārkalnes pagasts
40. Mērsraga pagasts
41. Nītaures pagasts
42. Pasienes pagasts
43. Plāņu pagasts
44. Popes pagasts
45. Piltenes pagasts
46. Puzes pagasts
47. Ramatas pagasts
48. Rankas pagasts
49. Rendas pagasts
50. Rojas pagasts
51. Ropažu pagasts
52. Rugāju pagasts
53. Rumbas pagasts
54. Rundēnu pagasts
55. Sakas pagasts
56. Salacgrīvas pagasts
57. Saulkrastu pagasts
58. Sējas pagasts
59. Sērenes pagasts
60. Skaņkalnes pagasts
61. Skrundas pagasts
62. Skujenes pagasts
63. Smārdes pagasts
64. Tārgales pagasts
65. Staiceles pagasts
66. Stradu pagasts
67. Sunākstes pagasts
68. Susāju pagasts
69. Tomes pagasts
70. Ugāles pagasts
71. Usmas pagasts
72. Valgundes pagasts
73. Valkas pagasts
74. Valles pagasts
75. Veclaicenes pagasts
76. Viesītes pagasts
77. Vijciema pagasts
78. Virešu pagasts
79. Zalves pagasts
80. Zaubes pagasts
81. Zentenes pagasts
82. Ziemera pagasts
83. Zlēku pagasts
84. Zvārdes pagasts
85. Zvārtavas pagasts
86. Žīguru pagasts

Zemkopības ministrija

LLVN 8

BEZ IZMAIŅĀM

Nosacījumi:

8.2. Saglabā un nepieļauj dabas pieminekļu – dižakmeņu, aizsargājamu koku un aleju – **iznīcināšanu** vai bojāšanu, ja tie aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

8.3. Lauksaimnieks **neveic dzīvžogu un koku ciršanu un griešanu**, laika periodā no 15. marta līdz 31. jūlijam platībās, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam pārējās teritorijās.

8.4. Lauksaimnieks nodrošina, ka lauksaimniecības zemes platībās esošie invazīvie **latvāņu ģints augu sugas augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas.**

Zemkopības ministrija

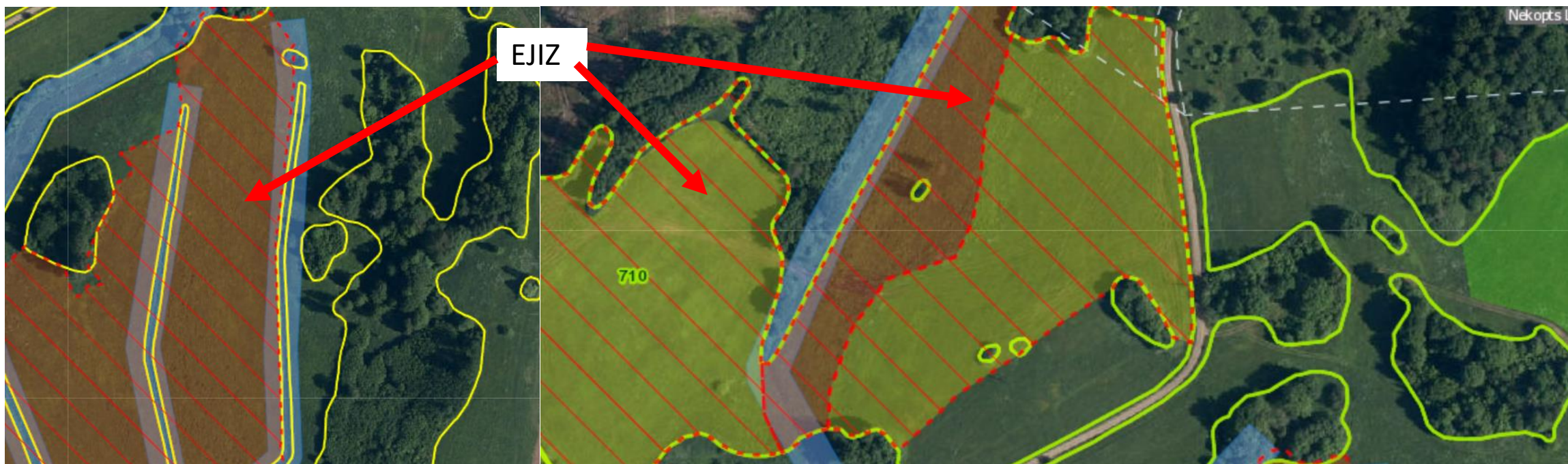
LLVN 9 – Aizliegums pārveidot vai apart EJIZ platības

BEZ IZMAIŅĀM

Nosacījumi:

Lauksaimnieks nepārveido vai neapar ilggadīgo zālāju platības, kas ir atzītas par **ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem** (EJIZ) un atrodas Natura 2000 teritorijās vai ārpus tām.

EJIZ: ES nozīmes zālāju biotopi vai putnu dzīvotnes saskaņā ar Biotopu direktīvu (92/43/EEK) un Putnu direktīvu (2009/147/EK)

Zemkopības ministrija

LLVN 10 – Tiek kopta lauksaimnieka atbildībā esošā meliorācijas sistēma

BEZ IZMAIŅĀM

Nosacījumi:

Lauksaimniecības zemē **kopj savā atbildībā esošo meliorācijas sistēmu**, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu:

- ūdensnoteku un novadgrāvju gultnēs novāc kokus un krūmus, to atvases nopļauj vismaz vienu reizi divos gados, izvāc grunts ieskalojumus, sadzīves atkritumus, kritušus kokus, piesērējumus un citus elementus, kas kavē meliorācijas sistēmas funkcionēšanu un traucē ūdens plūsmu gultnē;
- drenu sistēmā drenu akas nosedz ar vāku, iztīra drenu akas piesērējumu, kā arī drenu kolektoru iztekas no sanesumiem un novāc kokaugus ap drenu kolektoru iztekām vismaz piecu metru attālumā uz katru pusi no iztekas.

Zemkopības ministrija

Tiešo maksājumu vispārīgie nosacījumi – OPP

Iepriekš	No 2023.gada
LLVN2, LLVN3	OPP 1 – obligātās prasības par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli
OPP 1	OPP 2 – īpaši jutīgajās teritorijās: pasākumi attiecībā uz kūtsmēslu apsaimniekošanu un mēslojumu lietošanas aizliegums gar virszemes ūdensobjektiem un pasākumi attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu un uzskaiti
OPP 2	OPP 3 – pasākumi, lai saglabātu, uzturētu vai atjaunotu atsevišķu putnu sugu dzīvotņu daudzveidību un teritoriju, piesārņojuma vai kaitējuma novēršana dzīvotnēm un savvaļas putnu dzīvei
OPP 3	OPP 4 – Dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzība
OPP 4	OPP 5 – Pārtikas vispārējās nekaitīguma prasības
OPP 5	OPP 6 – Ierobežojumi hormonālas, tireostatiskas iedarbības vielu un betaagonistu lietošanā
OPP 6	OPP 7 – cūku identificēšana un reģistrēšana
OPP 7	OPP 8 – liellopu identificēšana un reģistrēšana
OPP 8	OPP 9 – aitu un kāzu identificēšana un reģistrēšana
OPP 9	OPP 10 – Transmisīvās sūkļveida encefalopātijas (TSE) profilakses, kontroles un apkarošanas pasākumi
OPP 10	OPP 7 – augu aizsardzības līdzekļu lietošana
n.a.	OPP 8 – pesticīdu lietojuma ierobežojumi (lietošanu un uzglabāšanu, kā arī atlieku likvidēšana) aizsargājamās teritorijās, kas definētas, pamatojoties uz Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 regulējumu
OPP 11	OPP 9 – teļu labturības prasības
OPP 12	OPP 10 – cūku labturības prasības
OPP 13	OPP 11 – lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku labturības prasības

https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/SArokasgr_10072015.pdf

Zemkopības ministrija

OPP 8 – pesticīdu lietojuma ierobežojumi (lietošanu un uzglabāšanu, kā arī atlieku likvidēšana) aizsargājamās teritorijās, kas definētas, pamatojoties uz Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 regulējumu

1. AAL UZGLABĀŠANA, KĀ ARĪ ATLIEKU LIKVIDĒŠANA

- Personas, kuras iegādājušās augu aizsardzības līdzekļus, ir atbildīgas par to uzglabāšanu aizslēdzamās, bērniem un dzīvniekiem nepieejamās vietās, atsevišķi no pārtikas produktiem un lopbarības.
- AAL jāuzglabā oriģinālā iepakojumā ražotāja noteiktajos uzglabāšanas apstākļos, aizslēdzamās, bērniem un dzīvniekiem nepieejamās vietās, atsevišķi no pārtikas produktiem un lopbarības, kā arī saskaņā ar [Aizsargjoslu likuma](#) prasībām:

AAL glabātavas aizliegts izvietot šādās aizsargjoslās:

- Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā;
- virszemes ūdensobjektu aizsargjoslās;
- aizsargjoslās ap ūdens ņemšanas vietām (urbumiem, akām un avotiem, kurus saimniecībā vai dzeramā ūdens ieguvei izmanto savām vajadzībām fiziskās personas, aizsargjoslas nenosaka, ja ir veikta labiekārtošana un novērsta notekūdeņu infiltrācija un ūdens piesārņošana)
- Augu aizsardzības līdzekļus uzglabā plauktos vai uz paletēm. Ja uzglabāšanas vieta ir telpa, kurā persona var uzturēties, lai veiktu darbības ar augu aizsardzības līdzekļiem (piemēram, kārtotu, pārvietotu), tajā nodrošina gaisa apmaiņu.
- Par augu aizsardzības līdzekļu uzglabāšanas vietām aizliegts izmantot degvielas noliktavas, dzīvojamās vai administratīvās telpas, dzīvnieku novietnes, būves, kuras var applūst, un pagrabus, izņemot tos, kas ir būvēti virs zemes.
- Izlietoto augu aizsardzības līdzekļu iepakojumus līdz to utilizācijai tur kopā ar augu aizsardzības līdzekļiem un utilizē saskaņā ar normatīvajos aktos par atkritumu apsaimniekošanu noteikto kārtību. Šo prasību var neievērot, ja izlietotā augu aizsardzības līdzekļa iepakojums saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus, vairs nav uzskatāms par bīstamu atkritumu
- Pirmās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļus uzglabā slēgtā, vēdināmā telpā atsevišķi no pārējiem augu aizsardzības līdzekļiem.
- Iztukšoto augu aizsardzības līdzekļa iekpojumu darba šķidruma gatavošanas laikā trīs reizes izskalo ar tīru ūdeni un skalojamo ūdeni iepilda darba šķidruma tvertnē.
- Aizliegts atkārtoti izmantot izlietoto augu aizsardzības līdzekļu iepakojumus.
- Pēc augu aizsardzības līdzekļa lietošanas darba šķidruma atlikumu atšķaida ar lielu ūdens daudzumu un izsmidzina uz apstrādāta lauka. Darbu beidzot, iekārtas tvertni izskalo ar tīru ūdeni vai ar lietotā augu aizsardzības līdzekļa marķējumā norādīto mazgāšanas līdzekli, ko izsmidzina uz apstrādāta lauka.

Zemkopības ministrija

OPP 8– pesticīdu lietojuma ierobežojumi (lietošanu un uzglabāšanu, kā arī atlieku likvidēšana) aizsargājamās teritorijās, kas definētas, pamatojoties uz Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 regulējumu

2. AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOŠANAS IEKĀRTAS

- **Atļauts izmantot tikai pārbaudītas** un lietošanas kārtībā esošas augu **aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas**.
- Lietojot augu aizsardzības līdzekļus, **aizliegts izmantot bojātas, noregulētas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtas**, kā arī iekārtas, kas nav pārbaudītas normatīvajos aktos par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām noteiktajā kārtībā.
- Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic reizi trijos gados.
- Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic kārtībā, kāda noteikta normatīvajos aktos par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām. Jaunu augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu pārbaudi veic pēc pieciem gadiem no to iegādes brīža.

3. AUGU AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻU LIETOJUMA IEROBEŽOJUMI AIZSARGĀJAMĀS TERITORIJĀS

Aizsargājamām teritorijām katrai ir izstrādāti noteikumi ar konkrētām prasībām. Teritoriju un to saistošo noteikumu apkopojums ir publicēts VAAD mājaslapā (<https://www.vaad.gov.lv/lv/media/2624/download>) un VAAD inspektori, dodoties pārbaudēs uz saimniecībām, kas atrodas šajās teritorijās, ņem vērā minēto noteikumu prasības, kas attiecās uz AL un mēslošanas līdzekļiem.

Normatīvie akti:

Augu aizsardzības likums 7. panta piektās daļas 1. punkts

MK 2013. gada 19. marta noteikumi Nr.147 “Noteikumi par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību”

MK 2013. gada 13. decembra noteikumu Nr.950 “Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi” 3., 4., 5., 7. punkts, 14.2. apakšpunkts, 15., 16. punkts

Aizsargjoslu likums

Augu aizsardzības likums 11. pants MK 2012. gada 10. jūlija noteikumi Nr.491 “Noteikumi par augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtām”

Ministru Kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr.264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”
Saeimas un Ministru kabineta izdotie individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi izveidotajām aizsargājamām teritorijām.

Zemkopības ministrija

Vides un klimata pasākumi KLP:

3.1. Jaunās eko-shēmas

3.2. Agrovides pasākumi

Zemkopības ministrija

Plānotās rīcības

Vides un klimata intervences:

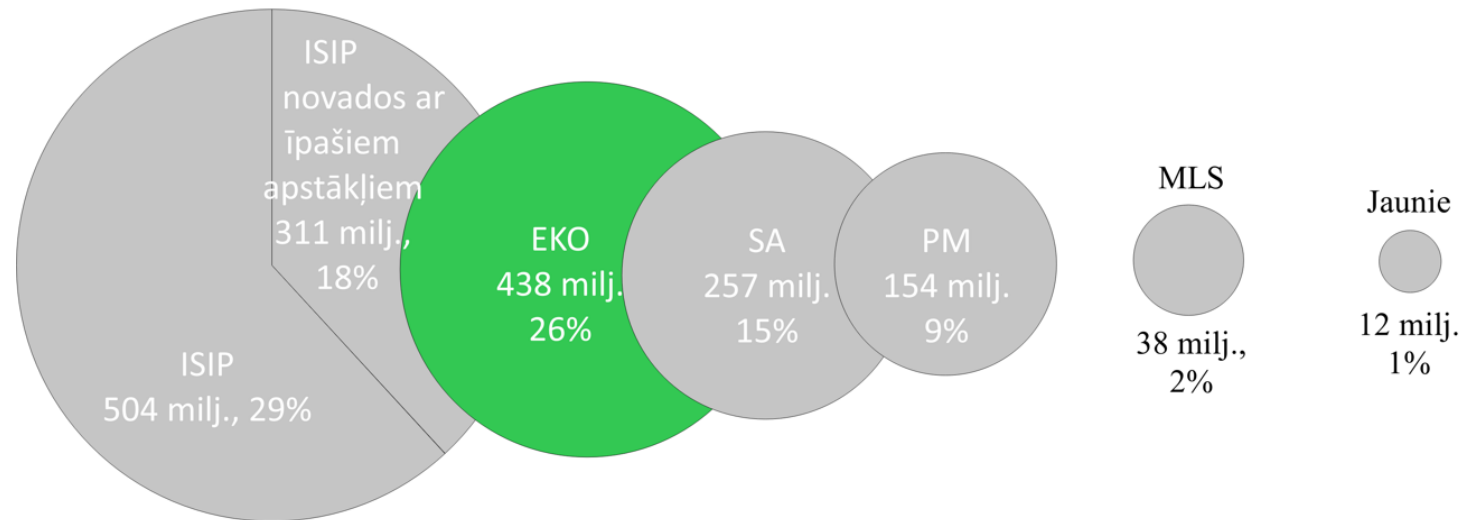
- ✓ **Pastiprināta nosacījumu sistēma** (pamatprasības) – laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi vides un klimata, sabiedrības veselības, dzīvnieku veselības, augu veselības un dzīvnieku labturības jomā
- ✓ **Eko-shēmas** – lauksaimniekam brīvprātīgas, klimatam un videi labvēlīgas lauksaimniecības prakses (pārsniedz pamatprasības) – pasākumi bioloģiskās daudzveidības uzlabošanai, augsnes auglībai un aizsardzībai, mēslošanas un AAL efektīvai lietošanai
- ✓ **Agrovides pasākumi** – brīvprātīgas daudzgadu saistības vides un klimata mērķu sasniegšanai, t.sk., augsnes, gaisa un ūdens kvalitātes, dzīvnieku labturības uzlabošanai, biodaudzveidības saglabāšanai;
- ✓ **Bioloģiskā lauksaimniecība** – ilgtspējīgas lauksaimniecības metodes, tādejādi mazinot ietekmi uz dabas resursiem, bioloģisko daudzveidību un klimatu;
- ✓ Atbalsts **ilgtspējīgas mežsaimniecības** veicināšanai un biodaudzveidības saglabāšanai mežos;
- ✓ **Zaļās un neienesīgās investīcijas**, lai sekmētu ieguldījumus lauku saimniecībās klimata pārmaiņu mazinošo un pielāgošanās darbību īstenošanai, atjaunojamās enerģijas izmantošanai, riskus mazinošiem ieguldījumiem;

Zemkopības ministrija

Eko-shēmas

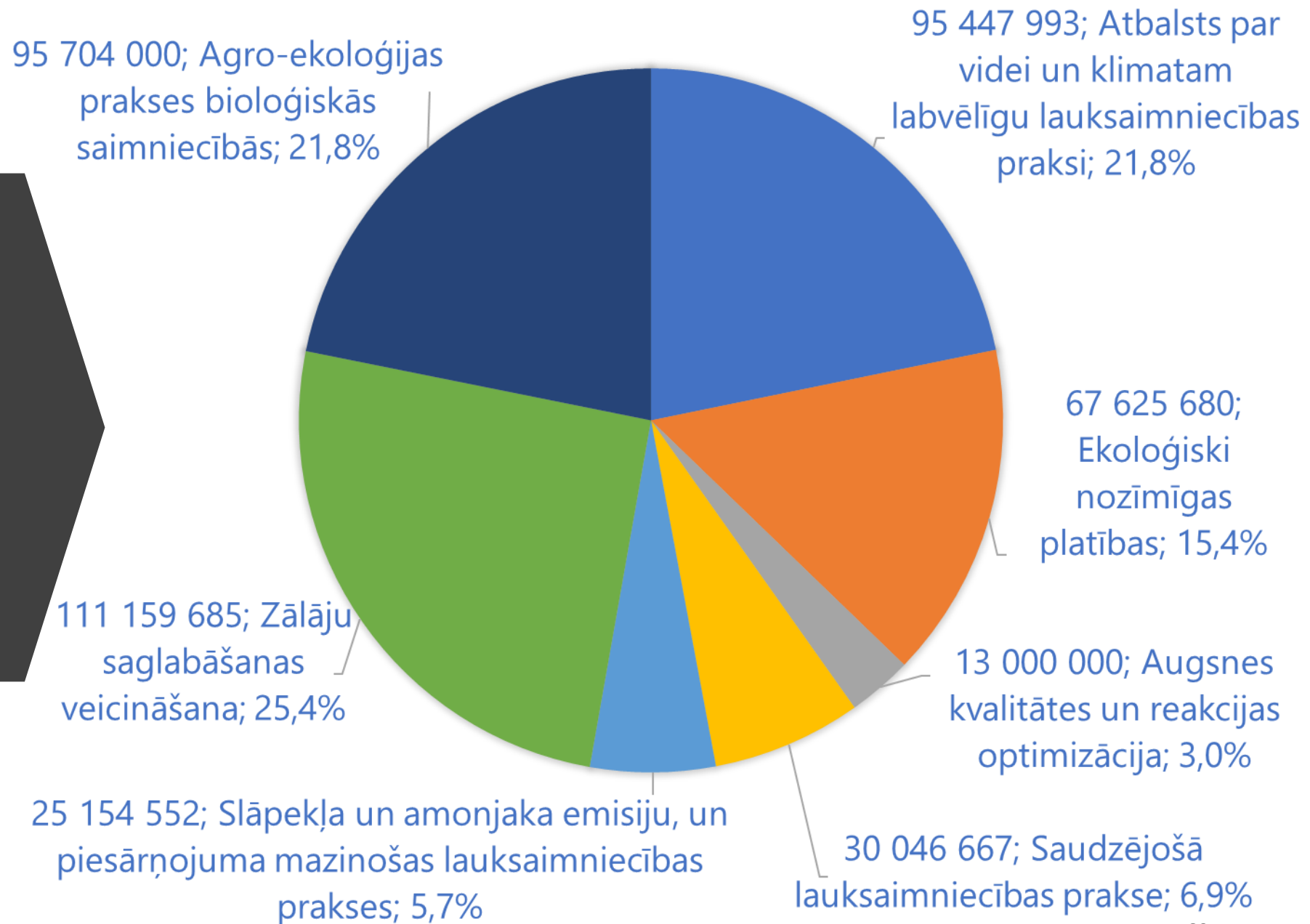
KLP I pīlārs – EKOSHĒMAS un mērķi

Pīlārs	Nr. p.k.	Pasākums	Sasniedzamais rādītājs 2027.gadā (mērķis)	Finansējums 2023-2027, EUR	MĒRĶIS – uzlabot:					
					Klimats	Gaiss	Ūdens	Augsne	B.daud zv.	Ainava
I pīlārs Ekoshēmas	1.	Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	489 426	95 447 993	X			X	X	
	2.1	Ekoloģiski nozīmīgas platības, un	111 759	67 625 680	X		X	X	X	X
	2.2.	Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija	200 000 ha (40 000 ha/gadā)	13 000 000	X		X	X		
	4.	Saudzējošā lauksaimniecības prakse	428 545 ha	30 046 667	X		X	X		
	5.	Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses	258 670	25 154 552	X	X	X	X		
	6.	Zālāju saglabāšanas veicināšana	314 158	111 159 685	X	X			X	X
	7.	Bioloģiskās ražošanas prakses veicināšana	350 000 ha	95 704 000	X	X	X	X	X	X
				KOPĀ	438 138 576 25,57%					

Zemkopības ministrija

KLP I pīlārs – EKOSHĒMAS un to finansējums

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 1: Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Mērķis - veicināt ilgtspējīgu lauksaimnieciskās ražošanas metožu izmantošanu lauksaimniecības zemju apsaimniekošanā.

Mērķa platība
– 489 426ha
Finansējums
– 95 milj.EUR

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (konvenc. un daļēji bioloģisks), kas veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta likme: 43 eur/ha

Atbalstu piešķir par:

- **aramzemes platību**, kurā audzē graudaugus, šķiedraugus, rapsi, ripsi, dārzeņus, kartupeļus, garšaugus un ārstniecības augus;
- **ilggadīgo stādījumu (augļu, ogas) platību**, kurā ziemas periodā rindstarpās ir nodrošināts augsnes segums;

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

1) Aramzemē nodrošina kultūraugu dažādošanu, ja aramzeme ir:

- 1.1. no 1 līdz 10 ha, galvenais kultūraugs nepārsniedz 75% no aramzemes;
- 1.2. no 10,01 ha līdz 30 ha, tad audzē vismaz 3 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%;
- 1.3. vairāk nekā 30,01 ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un ceturtais kultūraugs ir vismaz 1% no aramzemes platības.

2) Aramzemē nodrošina segumu 15.11.-15.02. : NJT 75%; Latgale, Vidzeme 65%, pārējā teritorijā 70% no aramzemes platības;

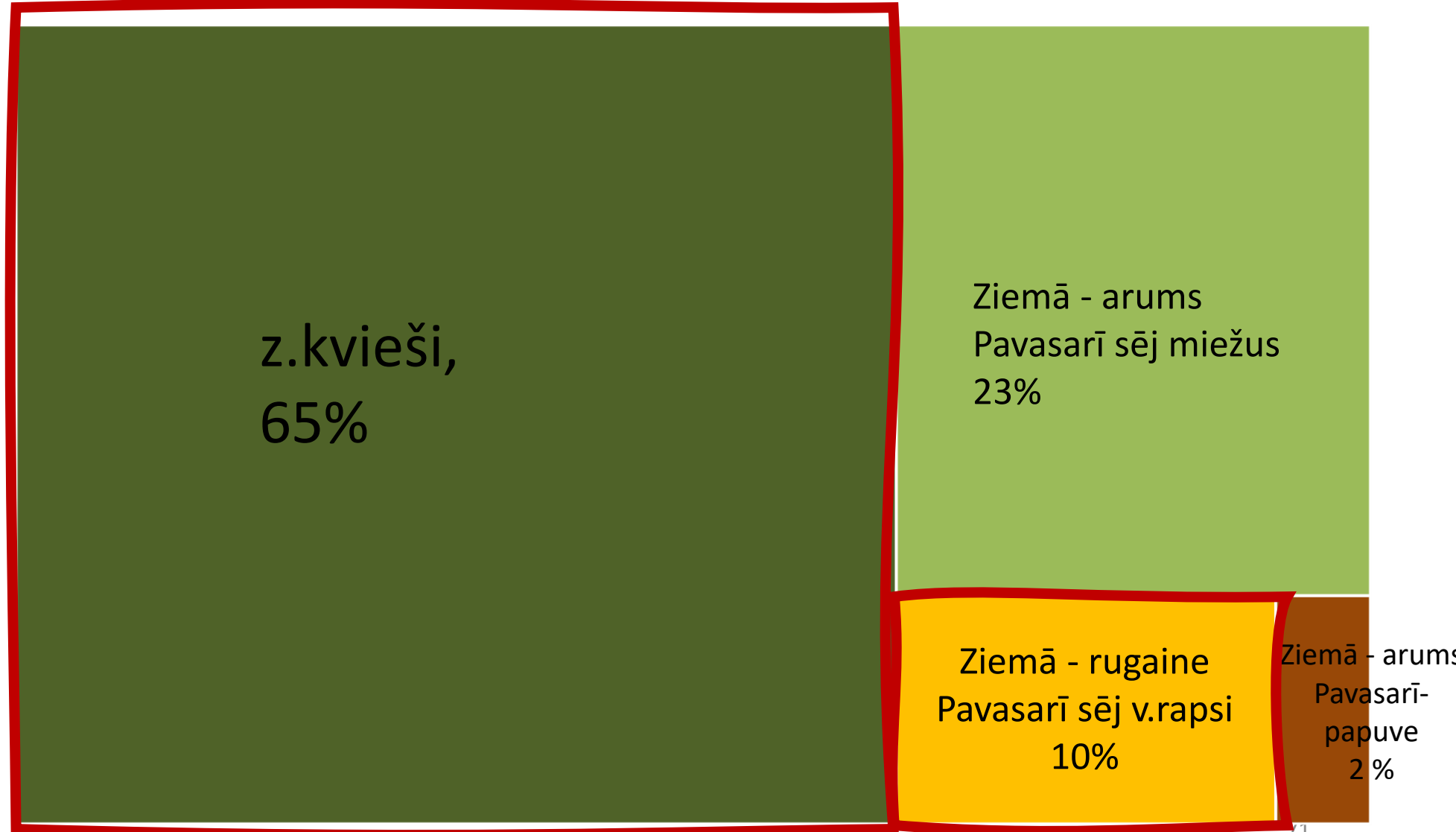
3) ilggadīgo stādījumu platībā 15.11.-15.02. rindstarpās nodrošina augsnes segumu.

! Jau 2022-2023, lai saņemtu atbalstu 2023.g.

"kultūraugs" ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēta kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām **+papuve un stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi.**

Ekoshēma 1: Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi - piemērs

Kā izpildīt
dažādošanas
un augsnes
seguma
prasību
saimniecībā
NJT?

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības

Mērķa platība
– 111 759 ha
Finansējums –
68 milj.EUR

Mērķis - veicināt ūdens un augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, AAL lietošanas mazināšanu, saglabāt bioloģisko daudzveidību, t.sk. apputeksnētāju saglabāšanu.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsts par šādu kultūraugu platību veidošanu:

	Atbalsta likme
• aramzemē sēti lopbarības zālaugi, kur tauriņzieži > 50% – nelieto AAL visu kalendāro gadu līdz 31.10.;	151 EUR/ha
• slāpekli piesaistoši kultūraugi – nelieto AAL visu kalendāro gadu līdz 31.10.;	151 EUR/ha
• augi nektāra iegūšanai – nelieto AAL visu kalendāro gadu līdz 31.10.;	151 EUR/ha
• zaļmēslojuma augu aizņemtās papuves – nelieto AAL līdz zaļmēslojuma iestrādei augsnē; ! Atbalstu piešķir tikai par to zaļmēslojuma augu aizņemtās platības daļu, kas pārsniedz LLVN 8 izpildi.	212 EUR/ha
• starpkultūras – nelieto AAL starpkultūru audzēšanas laikā;	80 EUR/ha
• zālāji pasējā – nelieto AAL līdz vismaz 8 nedēļas pēc ražas no virsauga novākšanas līdz kalendārā gada beigām 31.10.;	50 EUR/ha

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības

Atbalstāmās kultūras

- **augi nektāra iegūšanai** (tīrsējā vai maisījumos) - facēlija, zilās kāpnītes, lavanda, malva, mārdadzis, izops, mātere, kaķumētra, gurķumētra, salvija, citronmētra, tauksakne, sējas koriandrs, raudene, bišu amoliņš un kultivēti nektāraugi - ežziēde, biškrēsliņš, pūķgalve, melisa, daglītis, dedestiņa, kaķumētra, rudzupuķe.
 - Tos nopļauj un novāc vai sasmalcina pēc ziedēšanas.
- **slāpekli piesaistoši kultūraugi** - lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, vīķi, amoliņš, austrumu galega, lupīna (šaurlapu, dzeltenā, baltā), esparsete - audzējami tīrsējā vai maisījumos;
- **Tauriņzieži sēti maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm vai graudaugiem**, kur tauriņzieži ir vairāk kā 50%;
- **zaļmēslojuma augu aizņemtās papuves** - maisījumā sēti vismaz divi zaļmēslojuma augi t.sk. vismaz viens ir tauriņziežu augs un otrs kāds no šiem: baltās sinepes, eļļas rutks, auzas, rudzi, griķi, saulespuķes, facēlija, airene.
 - Zaļmēslojuma augi nedrīkst aizņemt vairāk kā 10% no saimniecības aramzemes platības.
 - To neizmanto ganīšanai, lopbarības ieguvei vai citai ražošanai.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Ekoloģiski nozīmīgas platības Atbalstāmās kultūras

- **starpkultūras** - maisījumā sēti vismaz divi starpkultūru augi – vasaras rapsis, daudzziedu viengadīgā airene, baltās sinepes, eļļas rutks, auzas, facēlija, griķi, vīķi, rudzi, pupas, zirņi vai lopbarības redīsi.
 - Starpkultūras sēj pēc galvenā kultūrauga, bet ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 1. septembrim un sējumu saglabā vismaz līdz kārtējā gada 31. oktobrim. Atbalsta iesniegumā kārtējā un nākamā gadā attiecīgajā laukā deklarētais galvenais kultūraugs ir atšķirīgas sugas augs.
- **zālāji pasējā** - zeme, ko aizņem zem virsauga (labības vai proteīnaugu pasējā) tīrsējā vai savstarpējos maisījumos sētas:
 - **stiebrzāles** – daudzziedu viengadīgā airene, ganību airene, hibrīdā airene, auzēnairene, pļavas timotiņš, kamolzāle, pļavas auzene, niedru auzene, sarkanā auzene, aitu auzene, raupjā auzene, bezakotu lāčauza, mīkstā lāčauza, pļavas lapsaste, pļavas skarene, purva skarene, parastā skarene, parastā smilga, baltā smilga vai ložņu smilga.
 - **tauriņzieži** - tostarp lucerna, ragainais vanagnadziņš, āboliņš, vīķi, amoliņš vai esparsete.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 2: Papildatbalsts par augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju - pamatkaļķošana

Mērķa platība
– 200 000 ha
Finansējums –
13 milj.EUR

Mērķis - uzlabot augsnes struktūru, paaugstināt augsnes bioloģisko aktivitāti un veicināt pilnīgāku mēslojuma izmantošanu, kā arī kavēt fosfora izskalošanos.

Atbalsta likme: 65 eur/ha

Atbalstu piešķir par: nokaļķoto platību, kurā pēc pamatkaļķošanas veido ekoloģiski nozīmīgas platības

Atbalsta saņemšanas nosacījumi :

- augsnes pH ir zemāk par 5,5 un katram laukam, kurā tiek plānota pamatkaļķošana, VAAD LIZ pārvaldības sistēmā ir atzīme par augsnes reakciju (pH līmenis);
- pamatkaļķošanu veic, ņemot vērā **augšņu analīžu pārskatā norādīto nepieciešamo kaļķošanas materiāla daudzumu (ne mazāk);**
- visā nokaļķotā platībā ir jāaudzē kāds no ekoloģiski nozīmīgas platības kultūraugiem;
- Izmanto atbilstošu materiālu - dolomītmiltus, kaļķakmens miltus, dolomīta karbonātkalķi vai citu kaļķošanas materiālu, kas ir reģistrēts un publicēts VAAD Mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā http://registri.vaad.gov.lv/reg/ml_substrati.aspx
- 30 dienu laikā pēc pamatkaļķošanas VAAD LIZ pārvaldības sistēmā sniedz informāciju par kaļķošanas datumu, materiālu, pakalpojumu un fotofiksāciju ar laika/vietas atzīmi kā pierādījumu, ka ir veikta pamatkaļķošana.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 4: Saudzējošā lauksaimniecības prakse

Mērķa platība
– 428 545 ha
Finansējums –
30 milj.EUR

Mērķis - veicināt saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanu, gaisa un mitruma apriti, palielināt organiskās vielas saturu un fosfora daudzumu augsnē.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta likme: 15 eur/ha

Atbalsta saņemšanas nosacījumi par laukaugu platību, kurā:

- veic minimālu augsnes apstrādi - augsnes virskārtas apstrāde ne dziļāka kā 15cm, izmantojot kultivatoru, disku vai frēzi; vai
- veic augsnes joslu apstrādi; vai
- veic tiešo sēju;
- herbicīdus lieto atbilstoši marķējumam un ne vairāk kā 2 reizes pieteikuma gadā;
- 4x gadā (līdz 22.05.; 30.06.; 31.08.; 31.10) VAAD LIZ pārvaldības sistēmā sniedz informāciju par AAL lietošanu - izlietotā AAL nosaukums, deva uz hektāra un apstrādātā platība.
- Minimālās augsnes apstrādes faktu fiksē un pierāda ar fotofiksāciju ar laika/vietas atzīmi - informāciju sniedz LAD mobilā lietotnē.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 4: Saudzējošā lauksaimniecības prakse – var saņemt par šī gada rudenī sētajiem ziemājiem

Ja ir veikta:

- tiešā sēja **VAI** minimāla augsnes apstrāde **VAI** augsnes joslu apstrāde

Kas lauksaimniekam jā dara?

1. Lauksaimniekiem, **izmantojot LAD mobilo lietotni**, jau **šī gada rudenī ir jāuzņem fotoattēli ar vietas un laika atzīmi**, kuros redzami lauki, kuros izmantota tiešā sēja, minimālā augsnes apstrāde vai augsnes joslu apstrāde. Ir jānofotografē arī tie lauki, kuros sēja jau ir notikusi.
2. Jāuzņem **vismaz viens fotoattēls**, kurā redzama konkrētā lauka apstrāde. Gadījumos, ja lauksaimniekam ir šaubas, vai konkrētais fotoattēls pilnībā parāda augsnes apstrādes metodi, var sūtīt divus vai trīs fotoattēlus.

<https://lad.gov.lv/lv/aktualitates-un-kalendars/aktualitates/lai-2023-gada-sanemtu-eko-shemas-atbalstu-par-augsnes-apstrades-metodi-jainforme-lad-1287>

LAD infografika: https://lad.gov.lv/files/ladNewsItemFile/264/Dati_ekoshemai_2023.png

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazināšanas lauksaimniecības prakses

Mērķa platība
– 258 670 ha
Finansējums –
25 milj.EUR

Mērķis - veicināt precīzu un efektīvu mēslojuma (organiskā mēslojuma un minerālmēslu) un/vai AAL lietošanu, lai ilgtermiņā mazinātu mēslošanas līdzekļu un AAL lietošanu. Veicinātu tehnikas un tehnoloģijas izmantošanu, kas nodrošina mēslojuma patēriņa un emisiju samazināšanu.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Kopīgie atbalsta saņemšanas nosacījumi: Atbalsts par platību, kurā:

- mēslojuma iestrāde notiek saskaņā ar mēslošanas plānu, nepārsniedzot slāpekļa daudzumu saimniecībai;
- **mēslošanas plāns sastādīts visai saimniecībai ņemot vērā valstī vienoto mēslošanas plāna sagatavošanas metodi** (integrēta VAAD LIZ pārvaldības sistēmā)
- veiktas augsnes analīzes pēdējo 5 gadu laikā;
- 4x gadā (līdz 22.05.; 30.06.; 31.08.; 31.10) VAAD LIZ pārvaldības sistēmā veic uzskaiti par mēslošanas un AAL plānošanu un lietošanu.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses

Mērķa platība
– 258 670 ha
Finansējums –
25 milj.EUR

Nosacījumi praksei par šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) izkliedi: Likme: 31 eur/ha

- Tiek veikta precīza un tieša šķidrā organiskā mēslojuma iestrāde augsnē izmantojot lentveida izklienētāju vai inžekcijas metodi (arī bez GPS);

Nosacījumi praksei par precīzo minerālmēsli izkliedi: Atbalsta likme: 20 eur/ha

1. Tiek izmantots minerālmēsli izklienētājs, kas aprīkots ar automātisko devu regulēšanas iespēju;
2. Traktortehnika ir aprīkota ar GPS uztvērēju un programmatūru (vadības bloks), kas nodrošina precīzu mēslojuma iestrādi - veic GPS datu augšupielādi VAAD LIZ pārvaldības sistēmā par precīzo mēslojuma iestrādi;
3. Ir izmantota tehnoloģija, kas nodrošina, ka mēslošanas zonas nepārklājas.

Nosacījumi praksei par precīzo AAL izkliedi: Atbalsta likme: 20 eur/ha

1. Ir sertificēta AAL lietošanas iekārta ar automātisko sekciju kontroli **vai** pretnoneses sprauslām;
2. Traktortehnika vai iekārta ir aprīkota ar GPS uztvērēju un programmatūru (vadības bloks), kas nodrošina precīzu AAL līdzekļu lietošanu - veic GPS datu augšupielādi VAAD LIZ pārvaldības sistēmā par AAL lietošanu;

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses

Mēslošanas plāna metodika

I. Sākotnējā slāpekļa (N) vajadzība:

1. Graudaugu, rapša, pākšaugu, zālāju, tauriņziežu, biešu, linu, kartupeļu garšaugu un nektāraugu laukam ir augstākais rezultāts pēc vienas no metodēm:

(A) N vajadzība atbilstoši fosfora, kālija nodrošinājumam augsnē (ja nav veiktas augsnes analīzes, tad pieņem, ka P, K nodrošinājums zems);

(B) N vajadzība atbilstoši standartaražībai, ja nav informācija par vēsturisko ražību;

(C) N vajadzība saimniecības pēdējo 3 gadu augstākajai ražībai kultūraugam, koriģējot pēc augsnes organiskās vielas, granulometriskā sastāva (ja nav veiktas augsnes analīzes, tad neveic korekciju un vajadzību reizina ar 0,8);

2. Dārzeņu laukam ir augstākais rezultāts pēc vienas no augstākminētajām metodēm (B) un (C);

3. Ilggadīgajiem stādījumiem, īscirtmeta atvasājiem – maksimums 120 kg uz hektāra;

4. Papuvei, zaļmēslojuma platībai – 0 kg uz hektāra;

5. Platībās, kurās kultūraugs nav norādīts - maksimums 77 kg uz hektāra.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 5: Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses

Mēslošanas plāna metodika

II. Sākotnējā slāpekļa (N) vajadzība tiek koriģēta, ņemot vērā:

1. Ja iepriekšējā gadā laukā audzēti **tauriņzieži**, tad N vajadzību samazina par 10-30 kg/ha;
2. Ja iepriekšējā gadā laukā audzēta labība, **salmi** netika novākti un ir iestrādāti augsnē, tad N vajadzību palielina par 20 kg/ha;
3. Ja iepriekšējā gadā laukā audzēts **zaļmēslojums**, tad N vajadzību samazina par 40 kg/ha (tauriņzieži), ja pirms 2 gadiem audzēts, tad samazina par 20 kg/ha (ja tauriņzieži) vai par 15 kg/ha (citi augi);
4. Ja priekšaugiem doti **kūtsmēsli**, tad N vajadzību samazina, ņemot vērā kūtsmēsļu veidu, iestrādāto daudzumu un augsnes granulometrisko sastāvu;
5. Ja **minerālā slāpekļa** nodrošinājums augsnē ir zems, tad N vajadzību palielina par 20 kg/ha, bet ja augsts, tad samazina par 10 kg/ha, ja ļoti augsts, tad par 20 kg/ha;
6. Ja laukā tiek audzēti **ziemas kvieši pārtikas** vajadzībām, tad N vajadzību var palielināt par 20 kg/ha;
7. **Nitrātu jutīgajās teritorijās** N vajadzība nepārsniedz MK noteikumu Nr. 834 3. pielikumā noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas kultūraugiem.

Zemkopības ministrija

Mēslošanas plāna metodika

Piemērs par ziemas kviešiem

	N vajadzības noteikšana	Raksturojums	N vajadzība
1.1.	Pēc P, K nodrošinājuma	P,K vidējs	130 kg/ha
1.2.	Pēc standartaža	Standartaža 4 t/ha	95 kg/ha
1.3.	Pēc vēsturiskās ražas	Saimniecības pēdējo 3 gadu augstākā ražība 6 t/ha, Augsnes tips sM, organiskā viela optimāla 2-3%	$95 \text{ kg/ha} + 2\text{t} * 24,7\text{kg/t} = 144 \text{ kg/ha} * 0,9 * 1 = 129,6 \text{ kg/ha}$
1.	Sākotnējā N vajadzība		130 kg/ha
2.1.	Priekšaugš tauriņzieži	Priekšaugš āboliņš tīrsējā	- 20 kg/ha
2.2.	Iestrādāti salmi	Neattiecas	
2.3.	Iestrādāts zaļmēslojums	Neattiecas	
2.4.	Iestrādāti kūtsmēsli	Iestrādāti kūtsmēsli 28 t, sl.govju ar izsl. 6000kg	- 8 kg/ha
2.5.	Minerālais slāpeklis	Vidējs	+ - 0
2.6.	Ziemas kvieši pārtikai	Paredzēti pārtikai	+20 kg/ha
2.7.	NJT limits		150 kg/ha
2.	N vajadzība pēc korekcijas		122 kg/ha

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 6: Zālāju saglabāšanas veicināšana

Mērķa platība
– 317 599 ha
Finansējums –
111 milj.EUR

Mērķis - saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības, veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu, tostarp SEG emisiju samazināšanu no lauksaimniecības prakses, kā arī esošo oglekļa krājumu uzturēšana.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta likme: 70 eur/ha

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

Atbalsts **par zālāju (IZ, ASZ) platību un stiebrzāļu platību sēklas iegūšanai**, kurā:

- jānodrošina zālāju saglabāšana - **tā nav aparta vai lobīta (diskota) vai irdināta pieteikuma gadā un nākamajā gadā**. Zālājus (IZ, ASZ) drīkst piesēt un mēsloj;
- nodrošina vismaz 0,4 LV/ha (briežkopībā un JAL 0,3LV/ha) kārtējā gada periodā 15.05. – 15.09., izņemot stiebrzāļu sēklu platības;
- stiebrzāļu sēklu platība kārtējā gadā ir pieteikta un veikta VAAD lauku apskatei.

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 7: Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Mērķa platība –
350 000ha
Finansējums –
96 milj.EUR

Mērķis - Veicināt bioloģiskās ražošanas prakses attīstību un sniegt augstāku par atbalstu bioloģiskās ražošanas noteikumu ievērošanu.

Atbalsta pretendents – bioloģiskais lauksaimnieks, kurš veic lauksaimniecisko darbību un saņem ISIP

Atbalsta likme: 56 eur/ha

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

- **visa** saimniecības LIZ platība ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā;
- **zālāju platībā** nodrošina vismaz 0,4 LLv/ha (briežkopībā un JAL 0,3LLv/ha)

1) **Aramzemē nodrošina segumu 15.11.-15.02.:** NJT 75%; Latgale, Vidzeme 65%, pārējā teritorijā 70% no saimniecības aramzemes platības; **! Jau 2022-2023, lai saņemtu atbalstu 2023.g.**

2) **ilggadīgo stādījumu platībā 15.11.-15.02. rindstarpās nodrošina augsnes segumu.**

Zemkopības ministrija

Ekoshēma 7: Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Mērķa platība –
350 000ha
Finansējums –
96 milj.EUR

3) Aramzemē nodrošina **kultūraugu dažādošanu**, ja aramzeme ir:

1. no 1 līdz 10 ha, galvenais kultūraugs nepārsniedz 75% no aramzemes;
2. no 10,01 ha līdz 30 ha, tad audzē vismaz 3 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%;
3. vairāk nekā 30,01 ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un ceturtais kultūraugs ir vismaz 1% no aramzemes platības.

* "kultūraugs" ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēta kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām.

EKOSHĒMA 1 – ATBALSTS PAR VIDEI UN KLIMATAM LABVĒLĪGU LAUKSAIMNIECĪBAS PRAKSI

43 EUR/ha (Nesaņem ekoshēma 7 atbalstu)

KVIEŠI

MIEŽI

ĀBOLIŅŠ

KARTUPEĻI

RUDZI

AUZAS

PROTEĪNAUGI
(ZIRŅI)

BURKĀNI

ILGGADĪGIE
ZĀLĀJI

ZAĻMĒSLOJUMA
PAPUVE

ARAMZEMĒ
SĒTI ZĀLĀJI

ĀBEĻDĀRZS

EKOSHĒMA 2 - EKOĻOGISKI NOZĪMĪGAS PLATĪBAS - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi, stiebrzāl., tauriņz. maisījumi 151 EUR/ha (Āboliņš), zaļmēslojuma papuve 212 EUR/ha, starpkultūras 80 EUR/ha (aramzemē – graudi, dārzeņi, proteīnaugi), zālāju pasējs 50 EUR/ha (mieži, auzas)

EKOSHĒMA 4 – ARAMZEME, KUR IZMANTO NOTEIKTAS AUGSNES APSTRĀDES TEHNIKAS: augsnes pH līmeņa nodrošināšana 65 EUR/ha, saudzējošā lauksaimn.prakse 15 EUR/ha

**EKOSHĒMA 5 – PRECĪZĀ MINERĀLMĒSLU UN AAL IESTRĀDE (20 EUR/ha (āboliņš, papuve, ilggadīgie zālāji -
nē!)), un PRECĪZĀ ŠKIDRMĒSLU IESTRĀDE (31 EUR/ha, zālājos, aramzemē)**

EKOSHĒMA 6 – ZĀLĀJU SAGLABĀŠANAS VEICINĀŠANA LOPKOPĪBAS SAIMNIECĪBĀS

70 EUR/ha (ja nodrošina dzīvnieku blīvumu! 2 govis >> atbalsts par 5 ha ilggadīgie zālāji un/ vai aramzemē sēti zālāji)

EKOSHĒMA 7 – AGRO-EKOLOĢIJAS PRAKSES BIOLOĢISKĀS SAIMNIECĪBĀS

56 EUR/ha (t.sk. par zālājiem, ja nodrošina lopu blīvumu uz tiem! Nesaņem ekoshēma 1 atbalstu)

Iespējamais kopējais tiešmaksājumu atbalsta apjoms EUR/ha

z.KVIEŠI 88 98+13 53+35+ 43 56+80+15 65+ 20+31=88 līdz 438	MIEŽI 88 98+13 53+35+ 39+43 56+50 80+ 15 65+20+31= 88 līdz 477	ĀBOLIŅŠ 88 98+13 53+35 +43 56+151+ 15 65+20+31= 88 līdz 509	KARTUPEĻI 88 98+13 53+35+ 264+43 56+80+ 15 65+20+31= 88 līdz 702
RUDZI 88 98+13 53+35+ 75+43 56+80+ 15 65+20+31= 88 līdz 513	AUZAS 88 98+13 53+35 + 43 56+50 80+ 15 65+20+31= 88 līdz 438	PROTEĪNAUGI (ZIRŅI) 88 98+13 53+35+ 158+43 56+80+ 15 65+20+31= 88 līdz 596	BURKĀNI 88 98+13 53+35+ 595+43 56+80+ 15 65+20+31= 88 līdz 1033
ILGGADĪGIE ZĀLĀJI 88 98+13 53+35 +43 56+20+31+ 70= 88 līdz 342	ZALMĒSLOJUMA PAPUVE 88 98+13 53+35 +43 56+212+15 65 +20+31=88 līdz 570	ARAMZEMĒ SĒTI ZĀLĀJI 88 98+13 53+35 +43 56+20+31+70 =88 līdz 342	ĀBEĻDĀRZS 88 98+13 53+35+ 148+43 56+20+31= 88 līdz 441

Likmes uz EUR/ha:

ISIP = 88 | 98

PM = 13 | 53

JAL = 35

SA mieži = 39

SA rudzi = 75

SA ciet.kart. = 264

SA dārzeni = 595

SA augļi, ogas = 148

SA proteīn. = 158

Ekoshēma 1 = 43 (konv) |

Ekoshēma 7 = 56 (bio)

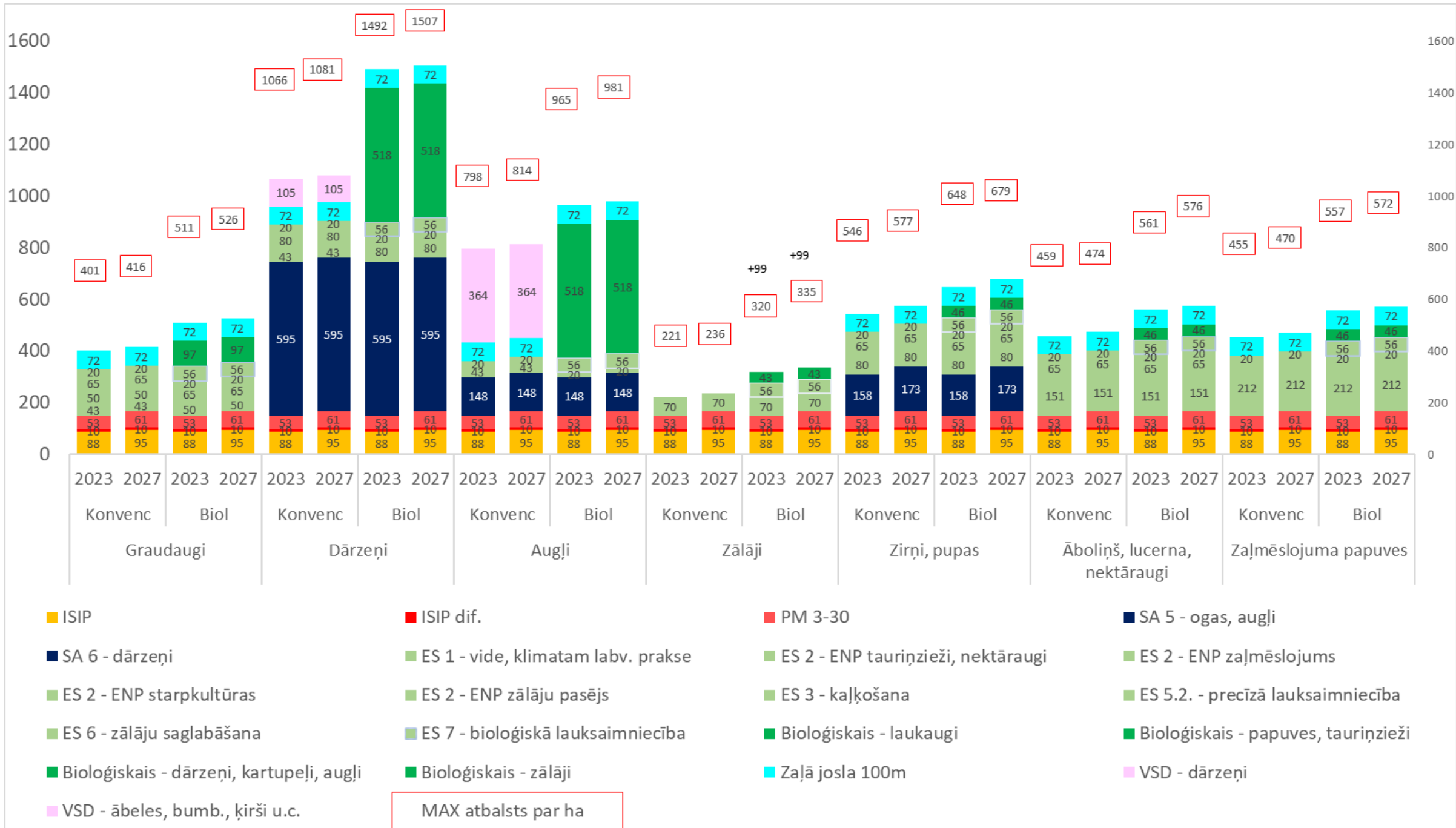
Ekoshēma 2 = 50 | 80 |

151 | 212

Ekoshēma 4 = 15 | 65

Ekoshēma 5 = 20;31

Ekoshēma 6 = 70

Zemkopības ministrija

Svarīgākie datumi

- **1.aprīlis** - no šī datuma LAD iesniedzams iesniegums par jaunu lauksaimniecības zemes gabalu iekļaušanu lauku blokos, par esošo lauku bloku precizēšanu, par jaunu ainavu elementu iekļaušanu ENP slānī;
- **22.maijs** - līdz šim datumam var iesniegt vienoto iesniegumu LAD bez kavējuma sankcijas un jāiesniedz mēslošanas plāns, ja piesakās 5. eko-shēmai;
- **22.maijs, 30.jūnijs, 31.augusts, 31.oktobris** – ziņošana par AAL un ML iegādi un izlietojumu, ja piesakās 4. un 5. eko-shēmai;
- **30.maijs** – papuves platība pirmo reizi jāuzloba vai jāapar, ja iepriekšējā gadā laukā bija ilggadīgais zālājs;
- **15.jūnijs** – pēdējais datums, kad var iesniegt vienoto iesniegumu LAD, piemērojot maksājumu samazinājumu 1% par katru nokavēto dienu;
- **15.jūnijs** – pēdējais datums, kad var grozīt vai papildināt vienotā iesnieguma datus;
- **15.jūnijs** – iesniedz iesniegumu VAAD par kaņepju platības iekļaušanu THC monitoringā un līdz 30. jūnijam veicams monitoringa dalības maksas maksājums;
- **15.jūnijs** – lauksaimniecības zemei un ainavu elementiem jābūt lauksaimnieka īpašumā vai lietošanā;
- **15.jūnijs – 31.augusts** – kultūraugiem vai to atliekām ir jābūt uz lauka;
- **27.jūnijs** - EPS klients var iesniegt labojumus par pārklājumiem bez sankcijas piemērošanas, ja saņemts e-pasts no LAD par konstatētajiem pārklājumiem.

Zemkopības ministrija

Svarīgākie datumi

- **15.augusts** – noganīti vai nopļauti un novākti zālāji;
- ??? – LAD publicē ilggadīgo zālāju saglabāšanas rādītāju, kļūst zināms vai turpmāk ir ierobežojumi uzart ilggadīgos zālājus;
- **1. septembris – 31.oktobris** – starpkultūrām jābūt iesētām līdz 1.septembrim un uz lauka jābūt līdz 31.oktobrim, ja piesakās 2.eko-shēmai;
- **15.septembris** – melnajā papuvē apkaro nezāles, apar līdz 15.septembrim;
- **15.septembris** – ilggadīgo stādījumu rindstarpas, kuru platums pārsniedz vienu metru, tiek izpļautas vai mehāniski apstrādātas, nokaltušie ilggadīgo stādījumu koki vai krūmi tiek novākti;
- **15.septembris** – noganīti vai nopļauti un novākti bioloģiski vērtīgie zālāji vai zālāji, kas atzīti par ES nozīmes biotopiem;
- **1.oktobris** – nokuļ zālājus, kas izmantojami sēklaudzēšanai;
- ??? – iesniedz deklarāciju par izmaksāto ar lauksaimniecisko darbību saistīto darba algu, nodokļus, uz kuriem attiecas maksājuma maksimums;
- **31.decembris** – līdz šim datumam nedrīkst lietot AAL, ja piesakās 2. eko-shēmai.

Zemkopības ministrija

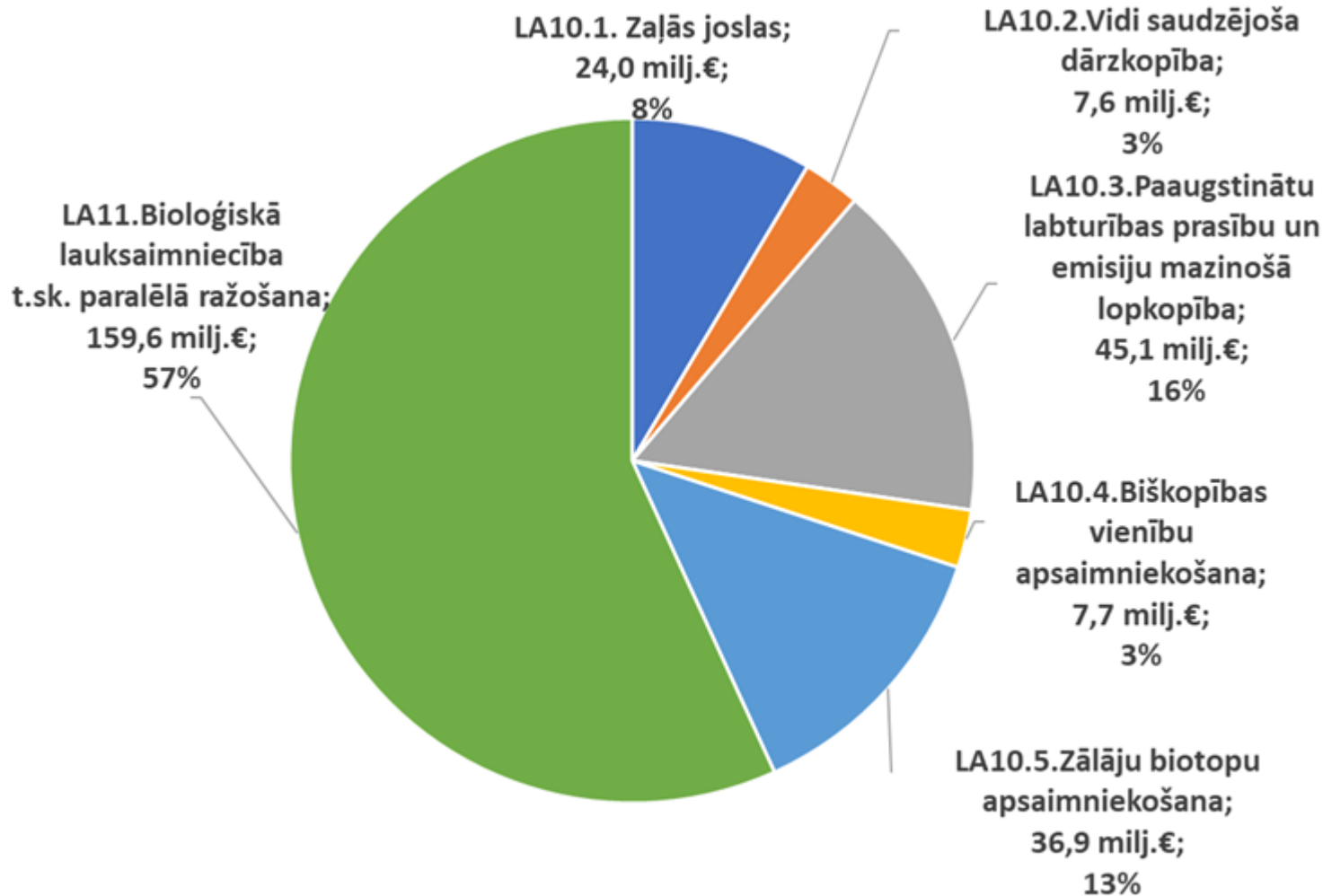

Agrovides pasākumi

Zemkopības ministrija

KLP II pīlārs – AGROVIDE un tās finansējums

Neienesīgas investīcijas

LA4.5. Mākslīgo mitrāju izveide 1 000 000 €

LA4.6. Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana 2 000 000 €

Zemkopības ministrija

Agrovide: LA10.1. Zaļās joslas

Mērķa platība –
6410 ha
Finansējums –
24 milj.€

Mērķis - veidot aramzemēs dažādas aizsargjoslas t.sk. gar ūdeņiem, lai novērstu barības vielu noplūdi, ALL lietošanu un savvaļas apputeksnētāju dzīvotņu saglabāšanu

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, t.sk. bioloģiskais, (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības (*šo saistību platību neieskaita LLVN 8 % izpildes vajadzībām TM ietvaros*):

- **veido aramzemē**, papildus ievērojot LLVN8 noteiktos 2m, kurā ir dabīgā veģetācija, zālājs, daudzgadīgi nektāraugi, sēti eļļas augi:
- **4 m platu zaļo joslu** var veidot gar lauka malu vai starp bioloģisko un konvencionālo aramzemes lauku (**var smalcināt un atstāt nenovāktu**)
- **8 m platu buferjoslu** veido gar ūdensobjektiem jeb ŪSIK (buferjosla) (**NEVAR smalcināt, IR jānovāc**)
 - nelieto AAL un mēslošanas līdzekļus
 - apgūst kursus 16 stundas

Teritorija	Zaļās joslas (platums 4m) EUR/ha	Buferjosla gar ūdeni (platums 8 m) EUR/ha
Pārējā Latvija	675	742
Mērķa teritorijā: īpaši jutīgajā teritorijā un risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijās	750	890

Šie nosacījumi vēl var mainīties MK not.izstrādes procesā:

1. Minimālā kopējā atbalsta vienība ir 0,1ha, bet kopējā uz atbalstu 1,0ha, tas nozīmē, ka:

a. 4m plata un 250 m gara josla = 0,1ha;

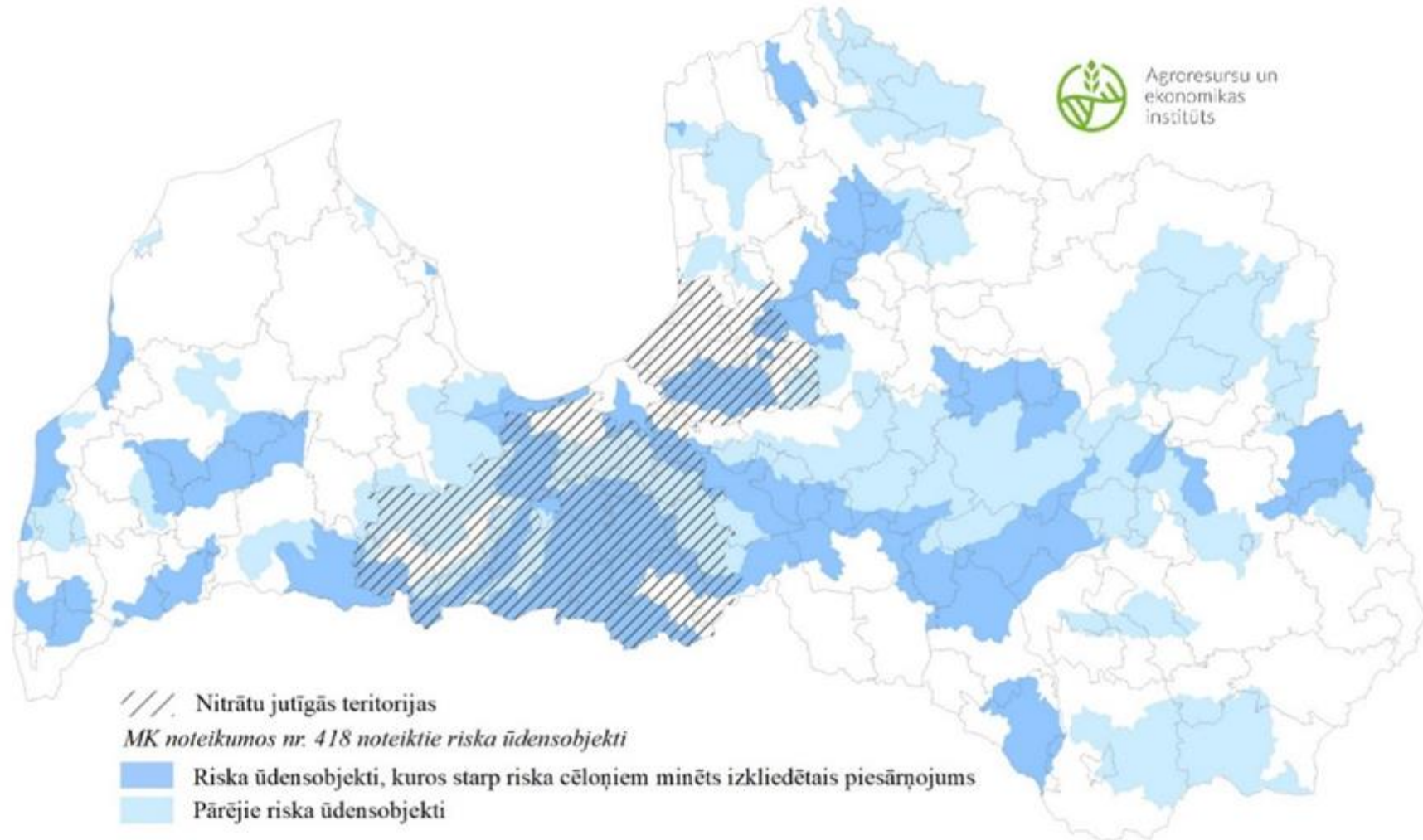
b. 8m plata un 125 m gara josla = 0,1ha.

2. Minimālie metri vienai vienlaidus laukmalei (4m) vai vienlaidus buferjoslai (8m) vismaz 10m.

Zemkopības ministrija

LA10.1. un LA10.2. atbalstu Mērķa teritorijās ir pilna atbalsta likme par ha, bet pārējā LV - samazināta

Riska ūdens objekti. Avots: AREI

Zemkopības ministrija

Agrovide: LA10.2. Vidi saudzējoša dārzkopība

Mērķa platība
– 8000 ha
Finansējums –
7,6 milj.€

Mērķis - ar vidi saudzējošām dārzu apsaimniekošanas metodēm samazināt AAL lietošanu

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības:

- ievērot normatīvos aktos noteiktās paaugstinātās prasības dārzkopībā (MKN 1056/2009) - prasības par augu maiņu, augu mulčēšanu, augu biežību, aizsargstādījumiem, putnu būrišu izvietojumu, u.c.
- veic ierakstus VAAD LIZ pārvaldības sistēmā (lauku vēsturē), t.sk. mēslošanas plāns
- apgūst kursus 40 stundas

Kultūraugu grupa	Mērķa teritorijā (NJT+riska ūd.obj.), EUR/ha	Pārējā LV, EUR /ha
Dārzeni (t.sk. kartupeļi)	115	105
Ābeles, bumbieres, saldie un skābie ķirši, plūmes, mellenes (krūmmellenes, zilenes) vai lieloģu dzērvenes	401	364
Pārējie ilggadīgie stādījumi (t.sk. augļu koku un ogulāju stādu audzēšana)	264	240

Zemkopības ministrija

Agrovide: LA10.3. Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinājoša lopkopība (I)

Mērķis –
168 538 LielV
Finansējums –
45 milj.€

Mērķis - veicināt tādu prakšu ieviešanu, kas sniedz lielākus ieguldījumus gan dzīvnieku labturībā (tai skaitā veselībā), gan klimata pārmaiņu mazināšanā

Atbalsta pretendents - lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona) un nesaimnieko bioloģiskās lopkopības ražošanas sistēmā.

Uzņemas 5 gadu saistības:

- sniegt ziņojumus LDC par antibiotikas lietošanas praksi saimniecībā
- atbalstam piesaka vismaz 8 liellopu vienības
- apgūst kursus 40 stundas

Īstenotā aktivitāte	Atbalsta likme EUR/LielV
1. Dzīvnieku ēdināšana un turēšana (barības devas un labturības prasības)	
1.1.pieauguši liellopi, kas turēti novietnē visu gadu vai ziemas periodā (piens)	52
1.2.pieauguši liellopi, kas turēti āra apstākļos visu gadu (gaļa)	43
2. Pagarināta ganīšana piena liellopiem, kombinācijā ar turēšanas prasībām	90
3. Jaunlopu turēšana (teļi līdz 6 mēnešiem)	28

Zemkopības ministrija

Agrovide: LA10.3. Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinoša lopkopība (II)

1. Dzīvnieku ēdināšana un turēšana

1.1. Attiecas uz visiem pieaugušiem piena liellopiem, kas tiek turēti novietnē visu gadu vai ziemas periodā:

- Ēdināšana tiek nodrošināta atbilstoši aprēķinātajām barības devām, pamatojoties uz laboratorisko analīžu rezultātiem (*vērtē barības devas sagremojamība slaucamajām govīm > 67% un/vai tauku % barības devā >3.5*);
- Elektriķas padeves traucējumu gadījumos nodrošina alternatīvus enerģijas avotus;
- Tīras, sausas un pakaisītas gulvietas, izņemot, ja tiek izmantoti matračī un pakaišus neizmanto;
- Kūtsmēslu izvākšana no kūts vismaz 2 x dienā vai dziļo pakaišu novietnē dzīvniekiem tiek nodrošināti sausi pakaiši un tiek izmantots biokompostētājs pakaišu kūtsmēsliem;
- Atsevišķa vieta, t.sk. mobila, novietnē uz katriem 25 - 100 pieaugušiem liellopiem slimajiem vai aprūpējamajiem liellopiem;

1.2. Attiecas uz gaļas liellopiem, kas tiek turēti ārā apstākļos visu gadu:

- Ēdināšana ziemas periodā tiek nodrošināta, atbilstoši aprēķinātām barības devām, pamatojoties uz laboratorisko analīžu rezultātiem (*vērtē barības devas sagremojamība >65% un/vai tauku % barības devā <7.*);
- Ierīko nojumus ar sienām, lai vienlaikus tajā ir vieta visiem liellopiem, arī tad ja tie ir apgūlušies;
- Liellopi tiek nodrošināti ar dzeramo ūdeni, dzirdinot no dzirdnes;
- Dzīvniekiem tiek nodrošināti sausi pakaiši un tiek izmantots biokompostētājs pakaišu kūtsmēsliem;

Zemkopības ministrija

Agrovīde: LA10.3. Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinoša lopkopība (III)

2. Dzīvnieku pagarinātā ganīšana (īsteno obligāti tikai kombinācijā ar 1.1.)

- ganīšanas sezonā, dzīvniekiem tiek piemērots **pagarinātais ganīšanas periods** vismaz 160 dienas;
- sagatavots un aizpildīts ganību apsaimniekošanas plāns, t.sk. var ietvert lauku vēsturē, kurā norāda ganību uzsākšanas datumu un nobeigumu, dzīvnieku skaitu

3. Jaunlopu turēšana (līdz 6 mēnešiem) (var īstenot kombinācijā ar 1.1.)

- Dzīvnieku guļvietas ir blīvi izklātas ar tīriem un sausiem pakaišiem.
- Izēdināšanai ar pienu vai piena aizvietotāju, izmanto speciāli šim mērķim paredzētu knupīti vismaz 8 nedēļas no vietas.
- Dzīvniekiem, kas vecāki par vienu nedēļu, pastāvīgi pieejams barības maisījums, kas paredzēts teļu ēdināšanai kā papildbarība

Zemkopības ministrija

Agrovide: LA10.4. Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām

Mērķis – 39 430 ha/
78 860 saimes
Finansējums – 7,7
milj.€

Mērķis - sniegt ekosistēmas pakalpojumu - apputeksnēšanu, vienlaicīgi saglabājot barības bāzi savvaļas apputeksnētājiem.

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, t.sk. bioloģiskais lauksaimnieks, (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības:

- atbalstam piesaka vismaz 20 bioloģiskās saimes vai vismaz 30 konvencionālās saimes
- Nodrošina **2 saimes/ha** (piesaka savu ha vai cita,- ar saskaņojumu) sezonā.
- Ierobežos kopējais saimju skaits sezonā 1 novietnē.
- apgūst kursus 40 stundas

Saime	Atbalsta apjoms EUR/ha
Bioloģiskā	60
Konvencionālā	30

Zemkopības ministrija

Agrovide: LA10.5. Zālāju biotopu apsaimniekošana

Mērķa platība – 69 144 ha
Finansējums – 36,9 milj.€
Plānots valsts papildu finansējums 14,5 milj.€

Mērķis - uzturēt bioloģiski vērtīgos zālājus un putnu dzīvotnes zālajos, nodrošinot tiem atbilstošu apsaimniekošanu

Atbalsta pretendents – lauksaimnieks, t.sk. bioloģiskais lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona) un citi zemes apsaimniekotāji

✓ Atbalstam piesaka lauku, kas ir vismaz 0,1 ha. Kopējā atbalstam pieteiktā platība ir ne mazāk kā 0,3 ha

Uzņemas 5 gadu saistības:

- pļaujot un/vai ganot – **1x** nopļauj (1-4.k.līdz 15.sept.; 5-6 no 1.jul.līdz 15.sept.) un nopļauto sienu neatstāj uz lauka;
- nepārveido citos zemes lietošanas vai apsaimniekošanas veidos
- vienu reizi saistību periodā var uzlabot augu sugu sastāvu
- pieļaujama mēslošana ar kūtsmēsliem – 25 Nkg/ha piecu gadu periodā
- apgūst kursus 40 stundas

Visas atkāpes apsaimniekošanā jāaskaņo ar DAP!

Zālāja klase	Atbalsta likme EUR/ha
1.klase	96
2.klase	166
3.klase	214
4.klase	338
5.klase (putnu dzīvotnes)	96
6.klase (ķikuta dzīvotnes)	115

Zemkopības ministrija

LA11 Bioloģiskā lauksaimniecība

Mērķis –
368 000 ha;
Finansējums – 159
milj.€

Mērķis - veicināt lauksaimniekus pāriet vai saglabāt bioloģisko lauksaimniecības metožu pielietošanu saimniecībā

Atbalsta pretendents – bioloģiskais lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību

Uzņemas 5 gadu saistības:

- **saimniecība pilnībā vai daļēji ietverta** bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā (ja daļēji, tad nodrošinot skaidru nošķirtību šķirņu līmenī starp saimniekošanas sistēmām)
- ievēro BIO Regulas Nr. 2018/848 prasības un MK Nr. prasības
- veic ierakstus VAAD LIZ pārvaldības sistēmā (lauku vēsturē), t.sk. mēslošanas plāns ciktāl attiecināms uz bioloģisko lauksaimniecību
- atbalstu par zālāju platību, ja nodrošina minimālo dzīvnieku blīvumu – **0,4 LielV/ha, briežkopībā 0,3 LielV/ha**, izņemot PPG kur ievāc ārstniecības augus (līdz 20 ha) (Jaunajiem lauksaimniekiem (JAL) visiem atbalsttiesīgajiem dzīvniekiem - 0,3 LielV/ha).
- ES nozīmes zālājos ievēro šo zālāju specifiskās apsaimniekošanas prasības (nepārveido, neielabo u.c)
- apgūst kursus 40 stundas vai 160 stundas, kas uzsāk saimniekošanu BL

Kultūraugu veids	Atbalsta likme EUR/ha
Laukaugi	97
Tauriņzieži un papuves	46
Dārzeni, t.sk. kartupeļi, augļu koki un ogulāji	518
Zālāji	43
Slaucamas govīs (+zālājam, ja 1 LielV/ha)	95
Pārējie dzīvnieki, izņemot briežu un zirgu dzimtas dzīvniekus(+zālājam, ja 1 LielV/ha)	50

Zemkopības ministrija

LA11 Bioloģiskā lauksaimniecība

A: Saimniecībai 50 ha zālājs un 7 piena govīs

✓ Cik ha izpilda 0,4 LielV

7 govīs = 17,5 ha x 43 EUR/ha = 752,50 EUR

✓ Cik ha izpilda 1,0 LielV

7 govīs = 7 ha x 95 EUR/ha = 665 EUR

Saimniecība kopā par zālājiem saņem

752,50 + 665 = 1 417,50 EUR

B: Saimniecībai 50 ha zālājs un 7 piena govīs un 20 gaļas govīs

✓ Cik ha izpilda 0,4 LielV

27 govīs = 67,5 ha, bet saimniecībā 50 ha x 43 EUR/ha = 2 150 EUR

✓ Cik ha izpilda 1,0 LielV

7 govīs = 7 ha x 95 EUR/ha = 665 EUR

20 citi dzīvni. = 20 ha x 50 EUR = 1 000 EUR

Saimniecība kopā par zālājiem saņem

2 150 + 665 + 1 000 = 3 815 EUR

Kultūraugu veids

Zālāji, ja nodrošina minimālo dzīvnieku blīvumu – **0,4 LielV/ha, briežkopībā 0,3 LielV/ha,**
(JAL=0,3 LielV/ha visiem atbalsttiesīgajiem dzīvniekiem)

Slaucamas govīs (+zālājam, ja **1 LielV/ha**)

Pārējie dzīvnieki, izņemot briežu un zirgu dzimtas dzīvniekus (+zālājam, ja **1 LielV/ha**)

Atbalsta likme EUR/ha

43

95

50

Zemkopības ministrija

Neienesīgas investīcijas: LA4.5 Mākslīgu mitrāju izveide

Sasniedzamais rādītājs-
80 projekti
Finansējums – 1 milj.€
*Plānots valsts papildu
finansējums 3 milj.€*

Mērķis - samazināt fosfora, nitrātu noplūdi ūdeņos un nodrošināt bioloģisko daudzveidību t.sk. dzīvotnes dažādām dzīvnieku sugām, tai skaitā niedrāju un zālāju bridējputniem

Pasākuma īstenošanas teritorija – **prioritāri** īpaši jutīgā teritorija, riska ūdens objektu sateces baseinu teritorijas

Mitrāji, kas ierīkoti meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, ir mākslīgi veidoti ar virszemes un pazemes ūdens plūsmu ūdens piesārņojuma samazināšanai.

Ierīkojot mākslīgos mitrājus obligāti jāparedz “putnu dzīvotnes elementu nodrošināšana”, ietverot:

- a) lēzenu krastu izveidi; b) 1/3 no robežjoslas starp ūdeni un zālāju uztur bez koku, krūmu un niedrāja apauguma, uzturēšanas darbus veicot no 1.augusta līdz 31.martam
- Izbūves vieta – pēc iespējas tuvāk ietecei regulētā ūdensnotekā un (vai) dabiskā ūdenstecē;
- Mitrājam ar virszemes plūsmu mitrāja baseina dziļums no pamatnes – ne vairāk kā 1,5 m u.c.

Virszemes un pazemes ūdens plūsmas mitrāja izveides detalizēti nosacījumi tiek noteikti nacionālajos normatīvajos aktos

Pasākums tiek īstenots projekta pasākuma veidā

Atbalsta intensitāte – 90%

Zemkopības ministrija

Neienesīgas investīcijas: LA4.6 Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana

Sasniedzamais
rādītājs – 390 projekti
Finansējums – 2 milj.€
*Plānots valsts papildu
finansējums 1 milj.€*

Mērķis - veicināt dabisko zālāju platības atjaunošanu un platību palielinājumu retiem/prioritāriem biotopiem

Pasākums tiek īstenots projekta pasākuma veidā

Pasākuma īstenošanas teritorija – 18 prioritāras *Natura 2000* teritorijas, prioritāri biotopu veidi ārpus *Natura 2000*, putniem nozīmīgu dzīvotņu atjaunošana

Atjaunojamajām platībām jāatbilst vienai no sekojošām pazīmēm:

- 1) platība ir vērtējama kā esošs bioloģiski vērtīgs zālājs, kas ir zemā kvalitātē un ir nepieciešami kvalitāti uzlabojoši pasākumi;
- 2) platība ir vērtējam kā potenciāli bioloģiski vērtīgs zālājs.

Atbalsta intensitāte – 90%

Attiecināmās izmaksas: projekta izstrāde un īstenošana (apauguma novākšana un citas darbības), specifiskas tehnikas iegāde.

Atjaunotā platība obligāti jāturpina apsaimniekot un jāpiesaka atbalstam Agrovides pasākumā *Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos*

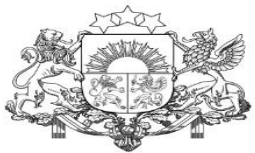
Projekta izstrādē un īstenošanā piesaista DAP ekspertus vai sugu un biotopu ekspertus, lai nodrošinātu projekta mērķtiecīgu īstenošanu.

Zemkopības ministrija

Lauku attīstības pasākumi

LA 4.1.1. Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai (55,97 milj.EUR +25,9 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Atbalsts lauku saimniecību konkurētspējas celšanai un tirgus orientācijai:

- pamatlīdzekļu iegādei, kas paredzēti nepārstrādāto lauksaimniecības produktu ražošanai, t.sk. programmnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai;
- preventīviem pasākumiem savvaļas dzīvnieku postījumu mazināšanai (žogi);
- būvniecība un pārbūve;
- vispārējās izmaksas.

Mazās saimniecības – 23,0 milj.EUR

(+10,6 milj.EUR)

Apgrozījums 15 000 līdz 70 000 EUR

Vidējās saimniecības – 25,2 milj.EUR

(+11,7 milj.EUR)

Apgrozījums 70 001 – 350 000 EUR

Atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības – 7,7 milj.EUR

(+3,6 milj.EUR)

Sasniedzamais rādītājs ekonomiskajam mērķim

Saimniecību grupu sadalījums – mazās, vidējās saimniecības
Finansējuma sadalījums reģionāli - Kurzeme, Latgale, Zemgale, Vidzeme

Atbalsta intensitāte diferencēta noteikumos, papildu atbalsta intensitāte jaunajiem lauksaimniekiem (5 gadus).

Maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 60%.

Prioritāte: ja iepriekš nav saņemts atbalsts, būvniecībai, dalība pārtikas kvalitātes shēmās, t.sk. bioloģiskā lauksaimniecība, dalība kooperatīvā sabiedrībā, mazāks projekts

Zemkopības ministrija

LA 4.1.2. Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem

(23,6 milj.EUR+ 11 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Atbalsta saņēmējs:

- lauku saimniecība, kuras apgrozījums vismaz 4 000 EUR

Būvniecība, tehnikas/aprīkojuma iegāde

Finansējuma sadalījums reģionāli – Kurzeme, Latgale, Zemgale, Vidzeme

Bez saimniecību grupu sadalījuma

Atbalsts intervences ietvaros tiks sniegts zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmienu ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., **precīzām tehnoloģijām** laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, **bezapvārses tehnoloģijām kūtsmēslu atbilstoši apsaimniekošanai – kūtsmēslu krātuvēm, šķidrmēslu tiešai iestrādei**, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai.

Prioritāte - iepriekš nav saņemts atbalsts, būvniecībai, bioloģiskajām saimniecībām, mazām saimniecībām, mazāks projekts

Atbalsta intensitāte diferencēta noteikumos, papildu intensitāte jauniem lauksaimniekiem (5 gadus), bet nepārsniedz 60%,

ieguldījumiem, kas sniedz būtisku ietekmi klimata mērķu izpildē (piemēram, ilggadīgo stādījumu izveide organiskajās augsnēs vai kūtsmēslu krātuvju izveide, pārsniedzot nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās obligātās prasības par kūtsmēslu krātuvēm) - **70%**

Zemkopības ministrija

LA 4.1.3. Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai (10,4 milj.EUR+ 4,8 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Atbalsta saņēmējs:
lauku saimniecība, kuras apgrozījums vismaz 4 000 EUR

Būvniecība, tehnikas/aprikojuma iegāde

Finansējuma sadalījums reģionāli – Kurzeme, Latgale, Zemgale, Vidzeme
Bez saimniecību grupu sadalījuma

Atbalsts:

- dzīvnieku turēšanas **jeb labturības uzlabošanai dzīvnieku novietnēs** – pārsniedz normatīvos aktos noteiktās prasības. Atbalsts intervences ietvaros nav paredzēts saimniecības darbības standartu nodrošināšanai. Pirms pieteikšanās atbalstam saimniecībā ievēroti labturības standarti.
- **biodrošības pasākumu īstenošanai** (PVD saskaņots biodrošības plāns)

Prioritāte - iepriekš nav saņemts atbalsts, būvniecībai, mazām saimniecībām, ieguldījumiem, kas paredz dējējvistu brīvo turēšanu vai cūku aizgaldu platību palielinājumam, biodrošības pasākumu īstenošana cūkkopībā vai putnkopībā

Atbalsta intensitāte diferencēta noteikumos, papildu intensitāte jauniem lauksaimniekiem (5 gadus).
Maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 70%.

Zemkopības ministrija

LA 4.1.4. Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai

(13,3 milj.EUR+6,2 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Būvniecība, tehnikas/aprīkojuma iegāde

Atbalsta saņēmējs:

- **lauku saimniecība**, apgrozījums vismaz 4 000 EUR
- **juridiska persona**, kas pārstrādā I pielikuma produktus
- atbilstīga kooperatīvā sabiedrība

Finansējuma sadalījums reģionāli – Kurzeme, Latgale, Zemgale, Vidzeme

Bez saimniecību grupu sadalījuma

Prioritāte - iepriekš nav saņemts atbalsts, būvniecībai, bio saimniecībām, mazām saimniecībām

Atbalsts ieguldījumiem:

- **atjaunojamās enerģijas ražošanai pašpatēriņam** vismaz 80% apmērā (saule, vējš, ģeotermālais u.c. atjaunojamo enerģiju veidi, t. sk. maza apjoma biogāzes stacijām, kūtsmēsļu pārstrādei).
- **esošās tehnikas pārbūvei**, lai nodrošinātu alternatīvās enerģijas izmantošanu - aprīkotas ar hibrīda, elektrības, biogāzes, CNG, ūdeņraža šūnu un citiem alternatīvo enerģijas avotu (tostarp biometāns) dzinējiem
- **energoefektivitātes pasākumiem** - esošo būvju atjaunošanai vai pārbūvei, ja tiks panākts vismaz 20 % enerģijas ietaupījumu apkurei un telpu dzesēšanai

Atbalsta intensitāte diferencēta noteikumos, papildu intensitāte jauniem lauksaimniekiem (5 gadus).

Maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 60%.

Maksimālais attiecināmo izmaksu apjoms 2023-2027 kopā apakšpasākumos 4.1.1.; 4.1.2., 4.1.3., 4.1.4. noteikts katrai saimniecību grupai

Mazo saimniecību grupai - 250 000 EUR,
Vidējo saimniecību grupai - 500 000 EUR
Lielo saimniecību grupai - 700 000 EUR

**Ja šis finansējuma apjoms izmantots pārejas periodā 2021-2022, tad uz
atbalstu nevar pretendēt**

Papildus ierobežojums tehnikas iegādei

Traktortehnikas un ražas novākšanas tehnikai vienam atbalsta
pretendentam maksimāli attiecināmās izmaksas
ne vairāk kā 400 000 EUR plānošanas periodā 2021-2027

Zemkopības ministrija

LA4.1.5./LA4.4 Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu – maziem lauku uzņēmējiem (I) (31 milj.EUR, t.sk. jauniem lauksaimniekiem)

Mērķis ir palielināt finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecības un lauku attīstības nozarēs.

Investīciju aizdevums līdz 100 000 EUR vai jauniem lauksaimniekiem līdz 150 000 EUR

Daļēja pamatsummas dzēšana 50% apmērā, bet ne vairāk par 40 000 EUR vai jauniem lauksaimniekiem – līdz 60 000 EUR

Aizdevums apgrozāmiem līdzekļiem līdz 50 000 EUR (nepiemērojot kapitāla atlaidi)

Atbalstāmas darbības:

- Nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības radīšana un attīstība
- Lauksaimnieciskās darbības radīšana un veicināšana, atbalstot mazās un vidējas lauku saimniecības un arī gados jaunus lauksaimniekus
- Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē;

Zemkopības ministrija

LA4.1.5./LA4.4 Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu – maziem lauku uzņēmējiem (II) (31 milj.EUR, t.sk. jauniem lauksaimniekiem)

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Atbalsta pretendents:

- ✓ SI/apgrozījums: līdz 150 000 EUR/gadā
- ✓ Ja veic I/s, lauksaimnieciskā izglītība: I/s - 160 stundas, jauniem I/s 320 stundas (augstākā, prof. izglītība, arī I/s kursi)

Darījumdarbības plāns:

- ✓ 2- 4 gadi – seko izvērtēšana
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde
- ✓ Stādu iegāde
- ✓ **Jauniem lauksaimniekiem ir iespējama saimniecības iegāde**
- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde, būves pārbūve, būves uzstādīšana, būves celtniecības izmaksas, kā arī ēkas atjaunošanas izmaksas
- ✓ Apbūvētas un neapbūvētas zemes iegāde, 10% apjomā no projekta summas (ierobežojums neattiecas uz jauniem lauksaimniekiem)
- ✓ Apgrozāmie līdzekļi

Prioritāte

1. Augļkopība, dārzenkopība,
2. Lopkopība
3. Bioloģiska I/s
4. Projekti kas dod ieguldījumu pirmapstrādē/ pārstrādē

Finanšu instrumenta īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas

Zemkopības ministrija

LA4.1.6. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai (13,5 milj.EUR +9 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Atbalsts tiek paredzēts **par** kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" **nemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.**

Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās ir paredzēts **juridiskām vai fiziskām personām, kas veic lauksaimniecisko darbību**, t.sk. lauksaimniecības pakalpojumu atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām

**Atbalsta apmērs nepārsniedz
aizdevuma gada procentu likmi 4%
apmērā,
max atbalsta summa līdz 60 000 EUR**

Atbalsts sedz faktiski samaksātās procentu summas par:

1. Ilgtermiņa investīcijām:
 - a) jaunu būvju būvniecībai vai esošo būvju atjaunošanai
 - b) jaunas traktortehnikas iegādei (neizmantojot ELFLA līdzekļus)
 - c) Kravas transporta iegādei (neizmantojot ELFLA līdzekļus)
 - d) lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei (*de minimis*)
 - e) lauksaimniecības dzīvnieku iegādei
 - f) Ilggadīgo stādījumu ierīkošana

2. Apgrozāmajiem līdzekļiem (*de minimis*)

***Kreditprocentus sedz arī Altum
izsniegtiem aizdevumiem, nepārsniedzot
max atbalsta intensitātes!***

Zemkopības ministrija

LA4.2. Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē (30,6 milj. EUR +11 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības produktu pārstrādei, sekmējot pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)

Būvniecība, tehnikas/aprīkojuma iegāde lauksaimniecības produktu pārstrādei un ar to saistītai iepakojšanai un pirmapstrādei

Projektā paredz sasniedzamo rādītāju ekonomiskajam mērķim

Vietējās izcelsmes izejvielas izmantošanas nosacījums, ja uzņēmums atrodas valstspilsētā:

40 % (gaļa) gaļas pārstrādes sektorā

30 % (augļi, dārzeņi un kartupeļi) augļu un dārzeņu pārstrādes sektorā

50 % (milti) tādā maizes, miltu konditorejas, sausiņu, cepumu vai augu eļļu un proteīnus saturošas dzīvnieku barības ražošanas sektorā

70 % pārējos sektoros

Zemkopības ministrija

LA4.2. Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē (30,6 milj. EUR +11 milj.EUR papildu valsts finansējums)

Maksimālais attiecināmo izmaksu apjoms

- Eksporta uzņēmumiem prioritāriem ieguldījumiem (inovācijās, sadarbībā, digitalizācija, paaugstinātas kvalitātes produktu ražošana eksportam, bioloģiskai pārstrādei) – 3 milj. €
- Vietējā tirgus pārstrādes uzņēmumiem – 1,5 milj. €
- Esoši atzīti mājražotāji, kļūst par reģistrētu/atzītu pārstrādi – 200 000 €

Prioritāte projektiem, kas vērsti uz

- atbalsta pretendenta iesaistīšanos kvalitātes shēmās,
- vietējo izejvielu izmantošanu lielākā apmērā,
- aprites ekonomiku,
- bioloģiskajai pārstrādei,
- projekta gatavību (būvprojekta esamība),
- atbalsta saņēmējiem, kas iepriekš nav saņēmuši atbalstu,
- D kategorijas kritiskās infrastruktūras pārtikas uzņēmumi, uzņēmumu konsolidācija

Atbalsts kredītprocentu daļējai dzēšanai – 1,5 milj. EUR + 1 milj.EUR

Finanšu instrumenta atbalsts – 2 milj.EUR

Zemkopības ministrija

LA4.3. Atbalsts meliorācijas sistēmu sakārtošanai (36 milj.EUR)

Atbalsts
**valsts nozīmes meliorācijas sistēmu un pašvaldību
koplietošanas sistēmu sakārtošanai**

Meliorācijas sistēmu pārbūve un atjaunošana valsts nozīmes meliorācijas sistēmās

Pašvaldība (arī pašvaldības kapitālsabiedrība), kas veiks pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu pārbūvi un hidrotehnisko būvju pārbūvi vai atjaunošanu lauksaimniecības vai meža zemē vai atjaunošanu lauksaimniecības vai meža zemē.

Maksimālā attiecināmo izmaksu summa pašvaldībām ir 300 000 EUR

Zemkopības ministrija

LA5 Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās (20 milj. EUR)

Mērķis - veicināt mazo lauku saimniecību konkurētspēju, paaugstinot to ražošanas efektivitāti un produktivitāti

Atbalsta saņemšanas noteikumi

Atbalsta pretendents:

- ✓ SI/apgrozījums: līdz 15 000 EUR
- ✓ dzīvesvieta/reģistrēts ir lauku teritorijā
- izstrādāts darījumdarbības plāns ar nepieciešamajiem ieguldījumiem saimniecības attīstībai

Prioritāte

Projekta gatavība īstenošanai
Iepriekš saņemtā atbalsta apjoms
Dalība pārtikas kvalitātes shēmās
Dalība kooperatīvajā sabiedrībā
Mazāks attiecināmo izmaksu apmērs

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Jaunas, lietotas tehnikas iegāde (līdz 5 gadi)
- ✓ Pamatlīdzekļu iegāde
- ✓ Daudzgadīgu stādījumu (izņemot zemeņu) ierīkošana
- ✓ Būvniecība un rekonstrukcija
- ✓ Preventīvu pasākumu īstenošana, lai samazinātu savvaļas dzīvnieku nodarīto kaitējumu
- ✓ Zemes un ēku iegāde (10% no projekta summas)
- ✓ Investīcijas, lai mazinātu klimata pārmaiņas
- ✓ Pamatlīdzekļu iegāde un vispārīgās izmaksas

Attiecināmo izmaksu summa: 5 000 – 30 000 EUR
Maksimālā atbalsta intensitāte nepārsniedz 85%

Zemkopības ministrija

LA6 Atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai (II pīlārs)

Mērķis ir sekmēt gados jaunu cilvēku iesaistīšanos pastāvīgās lauksaimniecības darbībā

Vienreizējs maksājums

40 000 € par
biznesa plāna

realizāciju jauniem
lauksaimniekiem

37,3 milj. €

Atbalsta pretendents

- SI/apgrozījums: **0 – 150 000 EUR**
- Lauksaimnieciskā izglītība: 320 stundas (apguvis augstāko/profesionālo izglītību vai apgūs 36 mēnešu laikā)
- Pirmo reizi dibina/pārņem saimniecību kā tās vadītājs iesnieguma iesniegšanas gadā vai ne agrāk kā 5 gadus pirms (atbilstoši jaunā lauksaimnieka definīcijai)

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

Darījumdarbības plāns:

- ✓ 2- 4 gadi
- ✓ konkrētu rādītāju sasniegšana pēc plāna īstenošanas +20% SI vai apgrozījums

Atbalstāmās aktivitātes

- ✓ Dzīvu dzīvnieku iegāde, stādu iegāde
- ✓ Jaunas, lietotas tehnika iegāde
- ✓ citi ieguldījumi, kas nepieciešami saimniecības attīstībai

Prioritāte

Augļkopība, dārzenkopība,
lopkopība
Augstākā izglītība

Saimniecību pārņemšana:
– pārņem visu saimniecību
kopumā, ieskaitot ražošanas
resursus

LA7 Ieguldījumi ilgtspējīgai mežsaimniecībai

LA7.1. Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai

10,4 milj. EUR (+Plānots valsts papildu finansējums 37,5 milj.€)
Mērķis – 90 tūkst. ha

Atbalsta pretendenti - privātās zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi

Attiecināmās izmaksas - meža ierīkošanas izmaksas, jaunaudžu retināšanas, neproduktīvu mežaudžu nomaiņas izmaksas

Attiecināmo izmaksu summa/atbalsta intensitāte:

- Meža ieaudzēšanai līdz 1123 EUR/ha/ līdz 60%
- Nomaiņai 1161 EUR/ha / līdz 60%
- Atjaunošanai 1085 EUR/ha/ līdz 100%
- Retināšanai līdz 440 EUR/ha/ līdz 60%

Aktivitāti meža ieaudzēšana prioritāri īsteno:

- 1) daļēji aizaugušās lauksaimniecības zemēs, krūmājos, pārējās zemēs;
- 2) lauksaimniecības zemēs uz kūdras augsnēm, erozijai pakļautās zemēs;
- 3) lauksaimniecības zemēs, kuru auglība ir 30 balles un mazāk (uz nelielām platībām līdz 5 ha šis nosacījums neattiecas)

LA7.2. Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai 1 milj. EUR

Atbalsta pretendents: valsts iestāde

Atbalsta intensitāte līdz 100%

Aktivitātes:

- meža ugunsgrēku, kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošana un uzlabošana

Zemkopības ministrija

Atbalsts meža nozarei

LA8 Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzturēšanai

6,2 milj. EUR

Mērķis - 30 tūkst. ha

Atbalsta pretendenti - privātās zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi

Attiecināmās izmaksas – agrotehniskās kopšanas pēc ieaudzēšanas izmaksas, agrotehniskās kopšanas pēc mežaudzes nomaiņas izmaksas

Atbalsta intensitāte – līdz 60%

Attiecināmo izmaksu summa

Kopšanas izmaksas 204 EUR/ha

LA12 Kompensāciju veida atbalsts par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem

11,9 milj. EUR

Plānots valsts papildu finansējums 21 milj.€

Mērķa platība – 59 000 ha

Ikgadējs maksājums meža īpašniekiem par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem Natura 2000 teritorijā :

- Aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte - 196 EUR/ha
- Aizliegta galvenā cirte - 145 EUR/ha
- Aizliegta kailcirte - 52 EUR/ha

LA9 Ražotāju grupu izveides atbalsts (1,5 milj. EUR)

Zemkopības ministrija

Atbalsta pasākumi, kuru mērķis ir:

Ražošanas procesa un saražotās produkcijas **pielāgošana tirgus prasībām**

Preču sagatavošana **pārdošanai**, kā arī **pārdošanas centralizācijas** un piegādes nodrošināšana

Vienotu prasību izstrāde attiecībā uz ražošanas informāciju, īpaši attiecībā uz ražas novākšanu un pieejamību

Uzņēmējdarbības un tirgvedības **prasmju attīstīšana** un **inovatīvu procesu organizēšana** un **veicināšana**

Attiecināmās izmaksas

Vispārējās izmaksas, kas ir pamatotas un ir tieši saistītas ar darījumdarbības plāna īstenošanu atbalsta pasākuma mērķu sasniegšanai

- biroja telpu īre,
- jauna biroja aprīkojuma, datortehnikas un programmatūras iegāde,
- biroja juridiskās un administratīvā personāla izmaksas kopā ar darba spēka nodokļiem,
- biroja administratīvās izmaksas (kancelejas preču, sakaru un degvielas izmaksas),
- jaunu iekārtu, jaunas tehnikas, aprīkojuma iegāde un uzstādīšana,
- loģistikas transporta iegāde,
- produkcijas sertifikācijas izmaksas.

- Atbalsts: **10 %** (1.gadā), **8%** (2.gadā), **6%** (3.gadā), **4%** (4.gadā), **2%** (5.gadā) no atbilstīgas KS vai kooperatīvu apvienības biedru saražotās un ar sabiedrības starpniecību iepriekšējā gadā pārdotās produkcijas vērtības, **nepārsniedzot 100 000 EUR gadā.**
- Pretendenti: **atbilstīgas KS**, izņemot konvencionālā piena un konvencionālo graudaugu nozarē, atbilstīgas **kooperatīvu apvienības** visās nozarēs. Pretendents atbilstības statusu pirmo reizi ir ieguvis ne agrāk kā 2021.gada 1.janvārī.

Zemkopības ministrija

LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija (37,6 milj. EUR)

- **Atbalsta intensitāte kompensācijai par polises iegādi – līdz 50%.**
- **Atbalstāmie riski:**
 - klimata riski;
 - augu un dzīvnieku slimības (izņemot epizootijas)
 - uguns risks
- **Atbalsta likme līdz 50 euro/ par 1 vienību** (ha vai liellopu vienību)

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

- polise paredz segt zaudējumus, kas pārsniedz 20% no produkcijas apjoma
- dzīvnieki reģistrēti Lauksaimniecības datu centrā
- sējumu vai stādījumu platība deklarēta VPM saņemšanai

Zemkopības ministrija

LA18 PĀRTIKAS KVALITĀTES SHĒMAS

Mērķis veicināt kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi un pārstrādi, nodrošinot produkta nokļūšanu tirdzniecībā

12,3 milj.EUR, no tā

9,1 milj.EUR

2,8 milj.EUR

Kopīgie nosacījumi:

- 1) Atbalsts paredzēts par saražoto produktu skaitu un sedz izdevumus saistībā ar dalību pārtikas kvalitātes shēmās;
- 2) Atbalsts tiek palielināts atbilstoši saražotajam produktu skaitam (līdz sasniedz atbalsta griestus, mērķētus konkrētam pretendentu lokam);
- 3) Atbalsta pretendenta ieņēmumi par iepriekšējo gadu pārsniedz atbalsta summu.

Primāro produktu ražotājs - BIO vai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu vai aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību pārtikas shēmās

Atbalsts no 340 € līdz 590 € (+ 50 € par katru nākamo produktu, max 6 produkti)

Fasēts, marķēts
bioloģisks produkts
vai PGI, PDO, TSG
produkts tirgū

Pārstrādes produktu ražotājs - BIO, aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu vai aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību pārtikas shēmās;

*ar apgrozījumu <10.milj.EUR/gadā (t. sk. mājražotājs): **Atbalsts no 430 € līdz 3 230 €**

(+400€ par katru nākamo produktu, max 8 produkti)

* ar apgrozījumu >10.milj.EUR/gadā): **Atbalsts no 550 € līdz 7 150 €**

(+550€ par katru nākamo produktu, max 13 produkti)

Zemkopības ministrija

LA18 PĀRTIKAS KVALITĀTES SHĒMAS

Zaļās karotītes **primāro produktu ražotājs:**

Atbalsts no 250€ līdz 400€ (+ 30€ par katru nākamo produktu, max 6 produkti)

Fasēts, marķēts **produkts**
tirgū –
Zaļā karotīte

Zaļās vai Bordo karotītes **pārstrādes produktu ražotājs:**

*ar apgrozījumu <10.milj.EUR/gadā):

Atbalsts no 420 € līdz 2 520 €

(+300€ par katru nākamo produktu, max 8 produkti)

*ar apgrozījumu >10.milj.EUR/gadā):

Atbalsts no 420 € līdz 5 460€

(+420€ par katru nākamo produktu, max 13 produkti)

Fasēts, marķēts **produkts**
tirgū–
Zaļā vai Bordo karotīte

Lauku telpa – LEADER pieejas īstenošana (58,5milj.EUR, 7% no ELFLA)

Zemkopības ministrija

Mērķis – sekmēt vietējo attīstību lauku teritorijā un sociālekonomisko atšķirību mazināšanos, īstenojot lauku kopienu ilgtspēju veicinošas vietējās attīstības iniciatīvas, kas ir iekļautas vietējo rīcības grupu (VRG) izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās

Atbalsts SVVA stratēģiju īstenošanai

58,5milj.EUR

Līdz 17% ELFLA VRG (~8,54milj.EUR)

Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas (*vismaz 50%*)

Produktu un pakalpojumu radīšana un attīstība (*apgrozījums līdz 150 000 EUR*)

- nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība, tūrisms,
- lauksaimniecības produktu pārstrāde,
- darbinieku produktivitātes kāpināšana
 - sociālā uzņēmējdarbība,
- kopprojekts ar pašvaldību lauku teritorijā,
- «Lauku biļete» - *vienreizējs maksājums EUR 5000*

Tirdzniecības vietas izveide/labiekārtošana

Kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas

Teritorijas sakārtošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, t.sk. «viedo ciemu» iniciatīvas, kopstrādes telpas

Jauniešu iniciatīvas:
Vienreizējs maksājums EUR 5000

Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība

VRG darbības nodrošināšana un aktivizēšana

VRG darbības nodrošināšana (*algas un tehniskais nodrošinājums*)

Teritorijas aktivizēšana (*semināri, apmācības, pirmsprojektu iesniegšanas konsultācijas u.c.*)

Atbalsta intensitāte

40% (max 75%),

Projekta max attiec. izmaksu summa

līdz EUR 200 000

70% (max 90%),
VRG sadarbībai 100%

līdz EUR 50 000,
pašvaldību infrastruktūrai līdz EUR 100 000

Zemkopības ministrija

Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai (16milj.EUR)

Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana

Atbalsts īso piegādes ķēžu darbībai un piedāvājumu veidošanai pārtikas produktu piegāžu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, tādejādi veicinot vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu

Produktu virzība tirgū

atbalsts sadarbībai starp vietējo produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un sekmētu to atpazīstamību

Atbalstāmās darbības stratēģiskā **projekta vadībai**

Sadarbības grupa (vismaz 5 dalībnieki) - MVU

(lauksaimniecības prod. ražotāji, pārstrādātāji), atbilstīgās kooperatīvās sabiedrības, konsultāciju pakalpojumu sniedzējs, kas nodrošina Valsts KLP tīkla sekretariāta funkcijas, VRG u.c.:

- pamatlīdzekļu iegāde, kas nepieciešama vietējās produkcijas piedāvājuma noieta veicināšanai, t.sk. loģistikai;
- nepieciešamās uzglabāšanas vietu izveide/ labiekārtošana kopīgai lietošanai;
- digitālie risinājumi.

Sadarbības grupa (vismaz 5 dalībnieki) – MVU (lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji), NVO, atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības, konsultāciju pakalpojumu sniedzējs, kas nodrošina Valsts KLP tīkla sekretariāta funkcijas, VRG u.c.:

- produktu atpazīstamības veidošana (t.sk. dalība izstādēs, noieta tirgus veicinošu un atpazīstamības pasākumu organizēšana, vienota atpazīstamības zīmes izveide utml.),
- kopīgai lietošanai pamatlīdzekļu iegāde, mazākām.

koordinēšanas aktivitātēm (aktivizēšana, sadarbības tīkla izveide, uzraudzība) starp visiem projektā iesaistītajiem sadarbības partneriem

Atbalsta intensitāte:

- līdz 65% - investīciju gadījumā (pamatlīdzekļi, būvniecība);
- līdz 70% - mārketinga pasākumiem un projekta vadībai.

Ja projekta vadību nodrošina vietējā rīcības grupa (nodrošinot funkciju nošķiršanu ar VRG darbu) – 100%

Projekta max attiec. izmaksu summa:

«Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana» līdz EUR 500 000., t.sk. būvniecībai līdz EUR 200 000;

«Produktu virzība tirgū» līdz EUR 45 000.

Projekta vadībai līdz 15%.

Zemkopības ministrija

ZINĀŠANAS

Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides intervence **8,3 milj. EUR**

Kopējā summa
6 milj. EUR

Mācības (t.sk. praktiskās nodarbības/apmeklējumi grupās)

(Pretendenti: jur. personas, kas iekļautas IZM izglītības iestāžu reģistrā ar vismaz 1 licencētu māc. programmu/ NVO & kooperatīvi)

Dalībnieku skaits: ~ 10 000

Kopējā summa
0,8 milj. EUR

Konsultantu apmācība (individ./grupās)

(Pretendenti: jur. personas, kas iekļautas IZM izglītības iestāžu reģistrā ar vismaz 1 licencētu māc. programmu l/s vai m/s)

Dalībnieku skaits: ~ 500

Kopējā summa
1,5 milj. EUR

Informatīvie pasākumi (grupās)

Semināri, konferences u.c. info pasākumi
(Pretendenti: nozares NVO, kooperatīvi.)

Dalībnieku skaits: ~ 5 000
Atbalsts: 200 000 EUR

Zināšanu un prasmju pilnveides intervences tvērums

- **lauksaimniecība** (t.sk. bioloģiskā lauksaimniecība), **mežsaimniecība, pārtikas ražošana** (izņemot zivsaimniecības produktus)
- **konkurētspējas uzlabošana**, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšana
- **digitalizācija**, jaunās tehnoloģijas

- saimniekošanas dažādošana
- **zemes un meža apsaimniekošana**, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošana
- **vide un klimats**
- antimikrobiālā rezistence un dzīvnieku labturība
- **atjaunojamie energoresursi**
- darba tiesības, darba drošība un veselība
- zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumi

Zemkopības ministrija

KONSULTĀCIJAS

Konsultāciju intervence
9,2 milj. EUR

Kopējā summa
7 milj. EUR

Vienreizējas konsultācijas* (individuāli)

(Pretendenti: juridiskas personas, valsts/privātas struktūras; nav interešu konflikta, sniedz objektīvas konsultācijas)

Konsultēto skaits: ~ 5 000
Atbalsts: 2 500 EUR/GLG

Kopējā summa
2,2 milj. EUR

Daudz gadu konsultācijas- inkubācija (ilgtermiņa sadarbības līgumi)

(Pretendenti: juridiskas personas, valsts/privātas struktūras, nav interešu konflikta, sniedz objektīvas konsultācijas)

Atbalsts: 5 700 EUR/GLG
Atbalstīto skaits: ~ 385

Minimālais konsultāciju tvērums

- **piemērojamās prasības, nosacījumi** un pārvaldības saistības, t.sk. par nosacījumu sistēmā paredzētajām prasībām un standartiem un intervencu nosacījumiem;
- **finanšu instrumentiem** un darījumdarbības plāniem, kas izveidoti saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu;
- **normatīvo aktu prasības par** ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, par savvaļas putnu aizsardzību, par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai, par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu, par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, par AAL lietošanu, par pesticīdu

ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu;

- **lauksaimnieciskā prakse**, kas novērš antimikrobiālās rezistences veidošanos;
- **risku pārvaldība**;
- **atbalsts inovācijām**, jo īpaši EIP-AGRI darba grupu projektu sagatavošanai un īstenošanai;
- lauksaimniecības un lauku apvidu **digitālās tehnoloģijas**;
- saimniecības ilgtspējības instruments barības vielām (FaST) izmantošana;
- **uzņēmuma ekonomisko rādītāju jautājumi**, lauku uzņēmējdarbība, meža apsaimniekošana, t.sk. darba drošību u.c. jautājumi.

Zemkopības ministrija

DEMONSTRĒJUMI

Demonstrējumu intervence
1,5 mlj. EUR

Kopējā summa
1,5 mlj. EUR

Demonstrējumi

(Pretendenti: jur. persona, kas ir reģistrēta Zinātnisko institūciju reģistrā vai IZM izglītības iestāžu reģistrā)

Demo skaits: ~ 14
Atbalsts: 25 000 EUR/gadā

Atbalsta intensitāte:
100%

- **Demonstrējuma ierīkošana** (izveide, iekārtošana, iekārtu uzstādīšana) **un īstenošana**, kas praktiski demonstrē vai uzskatāmi parāda kāda jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa, kultūrauga vai dzīvnieku šķirnes priekšrocības, kas pārbaudītas pētījumos un **atspoguļo vismaz divu variantu salīdzinājumu** – līdzšinējo standarta paņēmieni un jauno paņēmieni. **Uzsvars uz inovācijām, tehnoloģiju potenciālu un ilgtspējīgas saimniekošanas metodēm nozarē.**
- **Informācijas pasākumi** par attiecīgo demonstrējumu, tā norisi, konstatēto un sasniegtajiem rezultātiem.

Atbalsta pretendents:

juridiska persona, kas ir reģistrēta Zinātnisko institūciju reģistrā vai IZM izglītības iestāžu reģistrā.

Atbalsta pretendents (finansējuma saņēmējs):

- Atbilstoša kapacitāte un resursi
- Līdzšinējā pieredze demonstrējumu ierīkošanā, publisku semināru organizēšanā un konsultāciju sniegšanā lauksaimniecības / mežsaimniecības nozarē
- Iesaistīti sadarbības partneri (piem., nozares NVO, konsultāciju organizācija, nozares uzņēmums u.c.)

Zemkopības ministrija

LA16 SADARBĪBA (17,5 milj.EUR)

Mērķis - veicināt ciešāku sadarbību starp lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas pārstrādes nozares pārstāvjiem, konsultantiem un pētniecību, veicinot jaunu inovatīvu produktu, pakalpojumu un metožu izstrādi

Atbalsta saņēmēji: EIP darba grupa (lauksaimnieki, mežsaimnieki, I/s produktu pārstrādātāji, NVO, kooperatīvi, konsultanti, pētnieki vai citas jaunradē ieinteresētās puses)

Atbalsts inovāciju izstrādei: uz jaunradi vērsta jauna produkta, procesa, metodes vai tehnoloģijas izstrāde, pārbaude vai pielāgošana līdz tā gatavībai ieviešanai praksē

Max attiecināmo izmaksu summa:

vienai EIP grupai līdz 300 000 EUR vai līdz 100 000 EUR, ja budžeta projekts (kā vienkāršotā izmaksa)

Atbalsta intensitāte: līdz 90%

Zemkopības ministrija

Tirgus kopējās organizācijas atbalsta pasākumi ražotāju organizācijām

Zemkopības ministrija

RAŽOTĀJU ORGANIZĀCIJAS (RO)

Ražotāju tirgus varas stiprināšana piegādes ķēdē. Ražotāju sadarbības veicināšana, lai koncentrētu piedāvājumu un kopīgi virzītu produkciju uz tirgu.

KOPĪGIE NOSACĪJUMI

Zemkopības ministrija

Augļi un dārzeņi

Piens un piena produkti / Labība / Cūkgaļa / Liellopu un teļa gaļa / Pākšu dārzeņi

- ✓ Jābūt **primāriem ražotājiem konkrētajā nozarē**, t.i., RO biedri = tikai primārie ražotāji
- ✓ RO izvēlas **konkrētu sektoru un produktus!** Piemēram: *augļi un/vai dārzeņi* → *tomāti, galviņkāposti, gurķi utt.* Piemēram: *labība* → *kvieši, rudzi, mieži utt.*
- ✓ **RO = jebkura juridiskā forma**
- ✓ Jāiegūst **atzītas RO statuss**
- ✓ Jāīsteno **darbības programma** (3-7 gadi)
- ✓ Jābūt **RO statūtiem**
- ✓ RO **veic vismaz vienu no šādām darbībām:** *kopīga pārstrāde / kopīga izplatīšana, tostarp kopīga pārdošanas platforma vai kopīga transportēšana / kopīgs iepakojums, marķējums vai noieta veicināšana / kopīga kvalitātes kontroles organizēšana / kopīga aprīkojuma vai uzglabāšanas iekārtu izmantošana / kopīga ar ražošanu tieši saistītu atkritumu apsaimniekošana / kopīgs resursu iepirkums / jebkuras citas kopīgas pakalpojumu darbības, kas ir vērstas uz kāda mērķa īstenošanu*

Zemkopības ministrija

KOPĪGIE NOSACĪJUMI

Augļi un dārzeņi

Piens un piena produkti / Labība / Cūkgaļa / Liellopu un teļa gaļa / Pākšu dārzeņi

ES ATBALSTS TIEK SNIEGTS PAR:

- ✓ investīcijām materiālos un nemateriālos aktīvos
- ✓ noieta veicināšanas, saziņas un tirgvedības, t.sk. patērētāju informētības pasākumiem
- ✓ produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošiem pasākumiem
- ✓ pasākumiem, kas saistīti ar bioloģisko ražošanu, kvalitātes uzlabošanu, izsekojamības un sertifikācijas izmaksām
- ✓ konsultāciju pakalpojumi, apmācības, padomdošana un paraugprakses apmaiņa
- ✓ darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām (pasākums tikai augļu un dārzeņu RO!)

Piemēram:

- *tehnikas, iekārtu, programmatūras iegāde*
- *produktu popularizēšana, reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide*
- *pasākumi produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un uzturēšanai*
- *bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu un kaitēkļu dabisko ienaidnieku iegādes un lietošanas izmaksas, kā arī produktu sertificēšanai*
- *konsultāciju organizēšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju ceļa un uzturēšanās izdevumi*
- *mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu šķirņu un apsaimniekošanas prakšu izstrāde*

Zemkopības ministrija

Augļi un dārzeņi

Piens un piena produkti / Labība / Cūkgaļa / Liellopu un teļa gaļa / Pākšu dārzeņi

✓ Specifiski nosacījumi RO augļu un dārzeņu sektorā:

OBLIGĀTI!

- **obligātie 3 RO mērķi:** koncentrēt produkcijas piedāvājumu / dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanai / veicināt, izstrādāt un ieviest uz vidi vērstus pasākumus
- **obligāti jāisteno** darbības saistībā ar vides pasākumiem: **vismaz 15%** no darbības programmas izdevumiem jānovirza darbībām, kas saistītas ar vidi, **un vismaz 3 vai vairāk darbības**
- **vismaz 2% no darbības programmas** jānovirza pētniecībai un inovatīvām praksēm

RO citos sektoros nav šādu prasību par obligātiem mērķiem un darbībām.

Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos **NAV** attiecināmas RO citos sektoros, kas ieguvušas **atbilstīgas KS statusu** (jo **atbilstīgiem KS ir paredzēta atsevišķs finansējums IMA ietvaros**)

Zemkopības ministrija

ATBALSTA APJOMS

Augļi un dārzeņi

Piens un piena produkti / Labība / Cūkgaļa / Liellopu un teļa gaļa / Pākšu dārzeņi

50% no izmaksām, bet ne vairāk kā 4,1%
no realizētās produkcijas vērtības

- ✓ **Atbalsts augļu un dārzeņu RO no ES:** 50% no darbības programmas pasākumu izmaksām, bet ne vairāk kā 4,1 % no realizētās produkcijas vērtības
- ✓ **! 50% sliekšni var palielināt,** ņemot vērā, kādus mērķus RO īsteno
- ✓ **!!** Ņem vērā tikai atzīto produktu realizēto vērtību

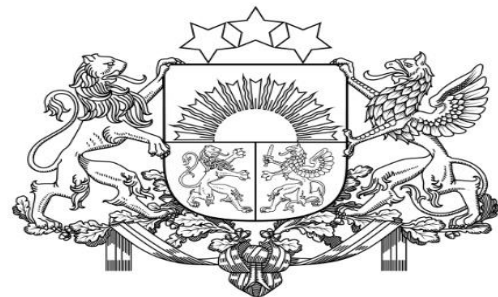
50% no izmaksām, bet ne vairāk kā 6%
no realizētās produkcijas vērtības

- ✓ **Atbalsts citū nozaru RO no ES:** 50% no darbības programmas pasākumu izmaksām, bet ne vairāk kā 6 % no realizētās produkcijas vērtības
- ✓ **! 50% sliekšni var palielināt** uz 60% jaunajām RO
- ✓ **!!** Ņem vērā tikai atzīto produktu realizēto vērtību

Piemēram:

Ja RO pasākumu izmaksas ir 80 000 EUR un RO realizēto dzīvo cūku vērtība sastāda 1 milj. €, tad kopējo finansējumu no ES aprēķina šādi:

- ✓ ES sedz 50% no DP faktiskām izmaksām, t.i., 40 tūkst. €
 - ✓ **BET** ne vairāk kā 6% no realizētās produkcijas vērtības, t.i., 60 tūkst. €.
- Tātad kopējais ES finansējums sastāda: 40 000 € vienā gadā

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību!